

9. møde.

Torsdag den 27. oktober kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om forlængelse af skattefritagelsen i henhold til lov om lempelse i beskatningen til staten af nyopførte bygninger.

Valgt blev: *Ove Hansen, Poul Hansen (Svendborg), Urban Hansen, Erhard Jakobsen, Kai Jensen, Hans Knudsen, Holger Larsen, M. Larsen, Anders Andersen, Alfred Bagh, Jens Chr. Christensen, N. Chr. Christensen, Paabøl, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Ninn-Hansen, Thestrup og Skytte.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om oprettelse af en landsskatteret og om tilsynet med skattehagningen m. v.

Valgt blev: *Johs. E. Larsen, Th. Carlsen, Urban Hansen, Kai Jensen, Hans Knudsen, M. Larsen, Rudolph Rasmussen, Edel Sarante, Alfred Bagh, Anders Andersen, Foged, Jensen-Broby, Thorvil Kristensen, Erna Sørensen, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Poul Møller og Axel Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om forhøjelse af prisen på klasselotteriets lodder m. v.

Valgt blev: *Mørk, Nina Andersen, Andreas Hansen, Erhard Jakobsen, Hans Knudsen, Johs. E. Larsen, Th. Mikkelsen, Chr. Thomsen, Kr. Juul, Vagn Bro, Frode Carstensen, Gideon, Givskov Christensen, Ninn-Hansen, Bruun de Neergaard, Fanger og Steen.*

Formanden: Den næste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Første behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om bortsalg af visse brugte personmotorkøretøjer.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 611, fremsættelsen i tidenden sp. 369).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 353, fremsættelsen i tidenden sp. 306).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 6—19 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 499, fremsættelsen i tidenden sp. 306).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 501, fremsættelsen i tidenden sp. 307).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om totalisatorspil.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 503, fremsættelsen i tidenden sp. 307).

[Formanden.]

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af gevinster i klasse-lotteriet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 507, fremsættelsen i tidenden sp. 307).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om tipning.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 505, fremsættelsen i tidenden sp. 307).

Første behandling af forslag til lov om kommunal indkomstskat m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 529, fremsættelsen i tidenden sp. 318).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 523, fremsættelsen i tidenden sp. 318).

Første behandling af forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 539, fremsættelsen i tidenden sp. 318).

Første behandling af forslag til lov om ændring af statstilskud til forskellige udgifter vedrørende sundhedsvæsenet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 543, fremsættelsen i tidenden sp. 318).

Første behandling af forslag til lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 545, fremsættelsen i tidenden sp. 318).

Første behandling af forslag til lov om børnetilskud m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 509, fremsættelsen i tidenden sp. 319).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg, lov om folkeforsikring, lov om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsanvisning m. v., lov om mælke-

hjælp og lov om husmoderafløsning (om refusion af kommunernes udgifter m. m.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 513, fremsættelsen i tidenden sp. 319).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om værksættelse af offentlige arbejder m. v. og beskæftigelse af arbejdsløse samt af lov om tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond til visse kommunale arbejder.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 551, fremsættelsen i tidenden sp. 320).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lærerlønningsloven og lov om stats-tilskud til Københavns kommunale skolevæsen (om refusion af kommunernes udgifter til lærerløn og -pension m. m.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 553, fremsættelsen i tidenden sp. 320).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hans Knudsen: De 15 lovforslag, der her foreligger til første behandling, og som sammen med det forslag om ejendomsskyld til staten, der senere vil fremkomme, udgør regeringens samlede forslag til en skatte- og udgiftsreform, er alle gamle kendinge. Det er nu fjerde gang, vi i folketinget står overfor en første behandling af den skatte-reform, der måtte blive den naturlige følge af det omfattende og grundlæggende arbejde, der blev lagt i skattekommissionen, hvis betænkning forelå allerede i sommeren 1950.

De her foreliggende forslag blev fremsat første gang i maj 1954 og genfremsat i februar 1955, og da de nu genfremsættes i det væsentlige uforandret, håber jeg, at man uden videre vil affinde sig med, at jeg ved denne fornyede behandling ikke indleder en ny debat om forslagernes principielle retningslinier, men nøjes med at henvise til de udtalelser, jeg tidligere har fremsat.

Jeg vil gerne indlede de bemærkninger, jeg har at gøre i dag, med at rette en tak til den højtærede finansminister, fordi genfremsættelsen i denne folketingsamling sker på et så tidligt tidspunkt, at vi derved får mulighed for hurtigt at gå i gang med det

[Hans Knudsen.]

udvalgsarbejde, som efter de to foregående fremsættelser aldrig nåede længere end til de mere indledende forhandlinger om forslagene. Selv med fare for, at der fra anden side skal lyde beklagelser over, at ministeren ikke har givet sig tid til at få ejendomsskatteforslaget med eller til at få udarbejdet konkrete forslag om forskudsskatten — også kaldet skat ved kilden — må det alligevel være det rigtige, at udvalgsarbejdet nu ikke forsinkes yderligere, men hurtigst muligt bliver genoptaget. Denne hurtige genfremsættelse er i hvert fald et nyt bevis for, at det ikke er den højtærede finansminister, der er forsømmelig med hensyn til at få udvalgsarbejdet i gang.

Jeg skal iøvrigt ikke gå i rette med nogen om de vanskeligheder, der åbenbart har tårnet sig op, når udvalgsarbejdet skulle påbegyndes, og jeg vil gerne have lov til at gå ud fra, at det nu er et almindeligt ønske hos alle udvalgsberettigede partier, at arbejdet herefter bliver fremmet. Jeg har bemærket, at man i hvert fald fra en enkelt side har udtalt ængstelse for, at den højtærede finansministers opfordring til udvalget om at tage problemet kildeskat op til behandling skulle være noget i retning af en forsinkelsesmanøvre. Dette har ministeren klart afvist, og det har jo også stadig været sådan, at det er ministeren, der har presset på for at få udvalgsarbejdet i gang. Ængstelsen er altså ubegrundet, men jeg håber, at den ængstelse, man har givet udtryk for, er udsprunget af et oprigtigt ønske om, at der nu ikke sker flere forsinkelser i arbejdet, og at vi alle kan blive enige om, at nu skal der bestilles noget i det udvalg, der vil blive nedsat efter denne fornyede første behandling. Det er i høj grad påkrævet, at udvalgsarbejdet nu tager mere fast form; der er en lang vej endnu, før alle 15 eller 16 lovforslag er gennemarbejdet og drøftet. Den højtærede finansminister har jo allerede ved fremsættelsen måttet meddele, at uanset hvor let arbejdet ville glide i et udvalg, så kan skattereformen formentlig ikke træde i kraft som foreslået den 1. april 1956. Vi må også for det kommende skatteår regne med, at vi skal have en ligningslov med alle de kendte lapperier på den gamle statsskatte- lov, men det skulle også gerne være sidste gang. Der er håb om, at skattereformen kan

træde i kraft i hvert fald den 1. april 1957, men det forudsætter, såvidt jeg kan se, først og fremmest, at vi snarest muligt kommer i gang med udvalgsarbejdet, og at vi virkelig stræber efter at få det afsluttet i løbet af denne samling.

Bortset fra de uoverensstemmelser, der kan være blandt os på enkelte, måske mere principielle områder, er vi forhåbentlig alle indstillet på, at vi hver for sig har en pligt til nu at gå ind i et sagligt arbejde for at få de værste mangler i vort nuværende skattesystem afhjulpet. Den ofte helt urimeligt hårde beskatning af indkomststigninger, helt op til halvandet år efter at indtægterne er indgået, kan vi simpelt hen ikke være bekendt ikke at få rettet snarest muligt. Vi har drøftet dette forhold næsten til trivialitet, men urimelighederne består fortsat. Hverken skatteydere eller skattemyndigheder kan være tjent med at fortsætte med et så håbløst system, et beskatnings-system, der faktisk modvirker alt det arbejde, der på anden måde gøres for at animere befolkningen til en forøget indsats af initiativ og kræfter i produktionen. Samfundet har, ikke mindst i denne tid, en udpræget interesse i, at produktion og arbejdsindsats forøges, og da er det urimeligt at have et skattesystem, der beskatter overarbejde og ekstraarbejde så meget hårdere end den normale fortjeneste.

Disse synspunkter er der, såvidt jeg kan se af de tidligere debatter her i salen, enighed om, ligesom der skulle være enighed på forskellige andre punkter i reformarbejdet. Det er det, der giver mig troen på, at der nu også skal være både en vilje og en vej til at opnå positive resultater og også til at nå dem allerede i denne samling.

Jeg skal iøvrigt ikke falde for fristelsen til at fordybe mig i fejl og mangler ved vort nuværende skattesystem, det har vi ofte nok haft lejlighed til. Ved første behandling i foråret rejste jeg den tanke, om man kunne afdæmpe beskatningen af indkomststigninger ved ligesom at tage toppen af disse stigninger ved beskatningen. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har fulgt denne tanke op, og der er i sommer i finansministeriet foretaget visse undersøgelser over den virkning, det ville have, hvis man undlod at beskatte den ene trediedel af indkomststigningerne. Desværre viser det

[Hans Knudsen.]

sig, at også denne fremgangsmåde har sine skavanker. Jeg er i hvert fald kommet til den opfattelse, at en overgang til skat ved kilden, som finansministeren har til hensigt at udarbejde forslag til, vil være en langt bedre udvej og en mere rationel løsning af problemet: den altfor hårde marginalbeskatning. At en ændring af skattefradragreglen efter min mening ville være den allerbedste udvej for at nå frem dertil, at overarbejde og ekstraarbejde ikke beskattes hårdere end den normale indkomst, er så en anden sag. Men vi har fra vor side erkendt, at det er et middel, som der ikke er den fornødne tilslutning til her i tinget. Jeg er af den opfattelse, at netop systemet skat ved kilden vil være anvendeligt til løsning af problemet.

Skat ved kilden er måske nok en noget misvisende betegnelse — i hvert fald dækker den ikke helt. Vi vil jo kun være i stand til at gennemføre en sådan beskatning overfor visse arter af indkomster. Det kan ske først og fremmest overfor lønninger, og det kan vel også praktiseres overfor renteindtægter og måske udbytter o. lign., men det kan i hvert fald ikke praktiseres på samme måde overfor selvstændig virksomhed i handel, landbrug og håndværk m. v. Den rette betegnelse af systemet er nærmere noget i retning af forskudsskat, fordi systemet forudsætter, at man forskudsvis indbetaler sine skatter samtidig med, at de indkomster, der beskattes, indgår. Forskuddene fastsættes så nær de rigtige skattebeløb, at der som hovedregel ingen større efterregulering bliver, når året er forløbet. Når året er gået og pengene tjent, så er skatten i det væsentlige betalt, men en efterregulering må sikkert i alle tilfælde foretages.

Mit parti er helt enig med finansministeren i, at denne form for skattebetaling indeholder så mange fordele, at disse langt må overstige de ulemper, der også vil være forbundet dermed. Under de mange diskussioner og forhandlinger, jeg har deltaget i om skattereformer, har jeg meget ofte og fra næsten alle kredse og kategorier af skatteydere hørt beklagelser over, at reformforslagene ikke indeholdt bestemmelser om, at skatteåret og indkomståret skulle følges ad, at skatterne skulle betales, samtidig

med at pengene tjenes. Jeg har været klar over, at dette hele tiden har været ministerens hensigt, fordi det udtrykkelig blev sagt ved den forrige fremsættelse, at skat ved kilden måtte være den naturlige slutsten på reformen. Men skat ved kilden kan jo ikke gennemføres, uden at man samtidig gennemfører forskellige forenklingsbestemmelser i skattelovgivningen. Jeg håber, at interessen for disse tanker vil være så stor, at ministeren kan gå i gang med at udarbejde de nødvendige ændringsforslag med håb om at få et resultat ud af arbejdet. Der kræves jo mange ændringer såvel i statsskatteoven som i den kommunale skattelov.

Finansministeren har allerede gjort opmærksom på, at skat ved kilden kan og bør tages op, uanset om skattefradragreglen bevares uændret eller ej. Jeg vil endog mene, at skat ved kilden vil være endnu mere påkrævet, hvis skattefradraget bevares. Hvem kender ikke eksempler på, hvilke økonomiske vanskeligheder skatteydere er kommet ud for, når de fra et enkelt års forholdsvis store indkomst skal ned på et jævner indkomstniveau? Hvis en skatteyder har haft et enkelt godt år, slæber skattebetalingen mindst halvandet år efter og sommetider længere endnu; så skal de store skatter betales, når ekstraintægten forlængst er brugt til andre ting. Det er næsten lige hårdt, hvadenten det drejer sig om en ekstraintægt ved overarbejde på 1 000 eller 2 000 kr. eller om ekstraintægter, der løber op i mange gange disse beløb. Jeg vil endda tro, at det i praksis ligger sådan, at problemet er størst for folk med mere beskedne indkomster, fordi de har ringere mulighed for at gemme ekstraintægterne hen, til skatteregningen kommer.

Hvis skattebetalingen følger omgående efter indkomsternes erhvervelse, vil vi slippe for en række opkrævningsproblemer. Ved dødsfald vil alle indkomster efter det nye system praktisk talt være beskattet, lige til dødsfaldet sker. Der bliver i reglen ingen efterbeskatning. Ved udrejse fra landet vil indkomsterne også praktisk talt være beskattet lige til udrejsedagen. Ved det nye system kan man heller ikke unddrage sig beskatningen af et enkelt års store indkomst ved at rejse til et af de

[Hans Knudsen.]

mange lande, som allerede har indført kildeskatten; når man forlader landet, vil man være à jour med skattevæsenet. Det virvar, der hersker for de skatteydere, som flytter blot indenfor de nordiske lande, idet de i nogle tilfælde udsættes for dobbeltbeskatning og i andre tilfælde helt slipper for beskatning af en indtægt, de har haft her i landet, vil kunne undgås. Det er kun få dage siden, jeg modtog et brev fra nogle danske, der arbejder i Sverige. De spurgte, om der ikke snart kom en lov, der forhindrer, at de hjemvendende bliver dobbeltbeskattet. Det virker irriterende, at de indtægter, de har haft i Sverige og betalt skat af der, igen skal beskattes i Danmark. Det er ikke altid en tilstrækkelig forklaring, at de samme mennesker måske i sin tid er rejst fra Danmark uden at få det sidste års indkomster beskattet. Ved kildeskatsystemet mener jeg at hele problemet er løst på en rationel måde.

Den højtærede finansminister har ikke alene nævnt en række fordele ved det nye system, men har også nævnt det ekstraarbejde, det vil medføre. Det er sikkert rigtigt, at arbejdsgiverne de fleste steder vil få øget arbejde med at tilbageholde skattebeløbene og føre regnskab derover, og dog tror jeg, at det i mange tilfælde bliver et simpere og et lettere regnestykke end det mellemregnskab, de fleste arbejdsgivere i dag må føre med kommunekontorerne, når de skal tilbageholde en del af lønnen til dækning af gamle skatterestancer — og undertiden en urimelig stor del. Den nuværende ordning har jo mange uheldige virkninger og bivirkninger.

Naturligvis må man gøre sig klart, at skat ved kilden ikke ændrer noget i selve princippet om skatternes retfærdige fordeling. Skatternes fordeling er et helt andet og også et meget betydeligt problem. Skat ved kilden er, som fremhævet af finansministeren, et nyt betalings- eller opkrævningssystem, og 2 af hovedproblemerne ved skattereformarbejdet løser det ikke: den hårdt tiltrængte bedre kontrol med indkomsterne og den mere ligelige fordeling af skattebyrderne. Disse problemer må løses på anden måde, og de er mindst lige så vigtige som problemet skat ved kilden.

Jeg har indtryk af, at det nye opkræv-

ningssystem allerede på forhånd har fået en god modtagelse både hos lønmodtagere og hos lønudbetalere, og jeg har også indtryk af, at administrationen på forhånd vil være velvilligt indstillet. Jeg deltog i pantefogdernes landsmøde, og her var man i hvert fald klar over, at skat ved kilden vil betyde, at pantefogderne vil miste en betydelig del af deres arbejde, men alligevel var der kun een mening om problemet: man ønskede — også fra den side — kildeskatten indført. Pantefogdernes arbejde med opkrævningen og inddrivelsen af de gamle skatter havde givet dem så mange erfaringer for, at folk var kommet i økonomiske vanskeligheder på grund af gamle skatterestancer, at man gerne så skat ved kilden praktiseret, selvom en del pantefogder derved skulle blive overflødige.

Nu må man naturligvis være indstillet på, at fordelene ved et nyt system altid falder lettere i øjnene end ulemperne — ulemperne vil meget ofte først vise deres fulde virkning under det praktiske arbejde — men den højtærede finansminister har jo allerede peget på de vanskeligheder, der kan forudses, og de er i hvert fald efter min mening ikke afskrækkende.

Der er et par problemer, som ministeren kun har omtalt ret kortfattet: for det første den forskudsskat, der må erlægges af selvstændige næringsdrivende, og for det andet problemet om overgangsåret. Disse to ting vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om.

Det er klart, at for de selvstændige næringsdrivende må hovedreglen være, at forskudsskatten fastsættes på grundlag af det foregående eller de foregående års indkomster, men der må sikkert være både en adgang til at få fastsat en højere og en lavere forskudsskat. Ligesom et enkelt års særlig gode indkomst ikke bør medføre en altfor høj forskudsskat i det følgende mere normale år, bør heller ikke et enkelt dårligt år være ensbetydende med en uforholdsmæssig lav forskudsskat det følgende år. Der bør efter min mening — og det tror jeg den højtærede finansminister vil være enig med mig i — sikkert være adgang for disse skatteydere til at begære forskudsskatten fastsat sådan, at den så nær som muligt rammer det rigtige skattetilsvær, og det må man se at tilrettelægge sådan, at man også gør skatteyderne interesseret deri.

[Hans Knudsen.]

Såvidt jeg ved, har man i Sverige gennemført den ordning, at man kan begære forskudsskatten forøget eller nedsat, hvis man ikke mener, den svarer til indkomstforholdene; blot må man så ved efterreguleringen opkræve lidt mere i renter hos dem, der har stået for lavt i forskud, end man udbetaler i rentegodtgørelse til dem, der har stået for højt og skal have penge tilbage. Jeg tror, at man i Sverige ved en sådan rentepolitik på de områder har opnået omtrent balance mellem forskudsbeløbene og det endelige skattetilsvær, og det mener jeg også man ved en sådan ordning bør tilstræbe.

Så er der problemet om overgangsåret. Jeg mener, man her må gå ud fra, at der naturligvis ikke skal betales skat både af det forløbne års indkomst og af det løbende års indkomst. Det kan naturligvis ikke være meningen, at skatteyderne både skal betale skat for det år, der er gået, og samtidig skal kræves for skatten i det nye år. Det bliver sikkert nødvendigt, at man, i hvert fald stort set, undlader at beskatte det foregående års indkomst i overgangsåret, altså at man ligefrem springer et indkomstår over. Det bør imidlertid kun ske, når indtægterne fra det ene år til det andet er nogenlunde lige store. I hvert fald må man sikre sig imod, at enkelte skatteydere benytter anledningen til at tage de såkaldte skjulte indkomstreserver op netop i et år, hvor indkomsten ikke skal beskattes, fordi man går over til det nye system. Med de skjulte indkomstreserver tænker jeg bl. a. på opskrivning af for stærkt nedskrevne varelagre og lignende foreteelser, som kan bevirke, at en indkomst sættes unormalt højt op et enkelt år. Det må jo være en forudsætning, at man udarbejder visse overgangsregler, som kan forhindre, at der opstår en ulighed eller en urimelighed i beskatningen.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne tilsige en saglig og velvillig behandling af de foreliggende 15 lovforslag

og ligeledes en velvillig indstilling overfor det af den højtærede finansminister skitserede forslag om overgang til skat ved kilden.

Thorkil Kristensen: Det er, som den ærede ordfører for socialdemokratiet sagde, ikke første gang, vi behandler skattereformen her i tinget; skattereformforslagene har jo allerede flere gange været fremsat, og arbejdet i udvalget vil derfor blive en fortsættelse af de tidligere udvalgs arbejde.

Vi har i det forrige udvalg om denne sag stillet forskellige spørgsmål med henblik på at få visse virkninger af de foreslåede skattereformforslag bedre belyst. En del af disse spørgsmål er blevet besvaret, men andre og vigtigere spørgsmål har vi endnu ikke fået svar på. Jeg indrømmer, at svarene vil kræve et betydeligt arbejde, men det er vigtigt bl. a. at få belyst skattereformens indfyldelse på indkomstfordelingen her i landet og derigennem på forbrug og opsparing, og det var bl. a. dette, vore spørgsmål tog sigte på.

Et af de spørgsmål, vi har stillet, går ud på, hvordan skattereformforslaget vil se ud — og vi har bedt om at få det udarbejdet — under den forudsætning, at skattefradragsretten bevares. Jeg har tidligere haft lejlighed til her at gøre rede for vestres almindelige synspunkter i denne sag og også for mine egne specielle synspunkter. Der er ingen grund til, at jeg i dag gentager dette, men jeg vil dog gerne gøre en tilføjelse med henblik på det kommende udvalgsarbejde. Det, som gør, at så mange er betænkelige ved at ophæve skattefradragsretten, er jo dette, at det vil blive lettere at forhøje skatterne; man er bange for, at det skal blive benyttet som et springbræt til skatte- og udgiftsforhøjelser, der vil skade produktion og opsparing. Jeg synes, det i sandhedens interesse må siges, at regeringen ved fremsættelsen af sine skattereformforslag har forsømt en god lejlighed til at imødegå denne frygt. Tværtimod er skattereformen jo udformet sådan, at den må understrege

[Thorvil Kristensen.]

folks frygt for, at skattefradragsrettens afskaffelse vil blive benyttet i den nævnte henseende. Derfor vil jeg sige som min personlige opfattelse, at jo længere tid der går, des mere bliver jeg overbevist om, at skattefradragsretten ikke kan afskaffes, så længe det ikke er lykkedes socialdemokratiet på en helt anden måde end hidtil at skaffe sig tillid til, at man ikke vil bruge fradragsrettens afskaffelse som springbræt for en sådan udvikling af statens budget, udgifterne og skatterne, at det vil skade produktion og opsparing her i landet.

Nu er det jo sådan, at både den højtærede finansminister og den ærede ordfører for socialdemokratiet flere gange har erkendt, at hvad man end mener om dette spørgsmål, kan der ikke med den herskende politiske stilling gennemføres en skattereform, uden at det bliver med bevarelse af skattefradragsretten. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at det er betænkeligt, at den høje regering nu for tredje gang har fremsat forslaget i en form, som vi alle, også regeringen, ved ikke kan gennemføres og ikke engang egner sig som forhandlingsgrundlag, da det jo er givet, at navnlig indkomstskatteforslagene må udarbejdes på en måde, der på flere punkter er væsentligt forskellig fra de fremsatte forslag, når skattefradragsretten skal bevares. Hvis man derfor ønsker skattereformarbejdet fremmet, synes jeg, regeringen hurtigst muligt skulle efterkomme ønsket fra udvalget i foråret om at få forslagene omarbejdet med dette for øje. Dermed ville regeringen understrege, at den virkelig ønsker at fremme skattereformarbejdet.

Det vil være naturligt, at jeg i denne forbindelse også siger et par ord om det spørgsmål, den højtærede finansminister for alvor kastede ind i debatten i sin fremsættelsestale, nemlig spørgsmålet om skat ved kilden, som også det ærede medlem hr. Hans Knudsen udførligt omtalte. Det er nemlig klart, at skal vi nu til at tage dette meget store og meget komplicerede spørgsmål med i vore overvejelser, vil det yderligere forsinke reformens gennemførelse meget betydeligt. Jeg siger ikke, at dette har været tilsigtet, men det vil jo blive konsekvensen, når dette problem nu skal inddrages i overvejelserne. Jeg skal iøvrigt

ikke gå nærmere ind på dette spørgsmål, idet jeg ikke mener, at man med udbytte kan diskutere det på grundlag af en fremsættelsestale, der var holdt i meget almindelige vendinger på dette punkt. Der er jo i dette spørgsmål tale om både fordele og ulemper. Det ærede medlem hr. Hans Knudsen gik noget mere udførligt ind herpå og hæftede sig ikke mindst ved det, han mente var fordelene. Ulempene er bl. a. den store administration, der kommer, når vi i realiteten skal have to skatteligninger hvert år, en foreløbig og en supplerende endelig.

Et af de store spørgsmål bliver imidlertid, hvilket også den ærede socialdemokratiske ordfører berørte, hvordan man skal fastsætte forskudsskatten for de selvstændige erhvervsdrivende, hvis indkomster kan svinge meget betydeligt i visse år og stige meget betydeligt i andre år. Fiskeriet kan blive godt eller dårligt, høsten kan blive stor eller lille, de udenlandske konjunkturer kan være gode eller dårlige, og alt efter disse svingninger i de økonomiske vilkår vil erhvervenes indtægter kunne svinge betydeligt fra år til år. Nu sagde det ærede medlem hr. Hans Knudsen, at man som hovedregel må tage det foregående år som grundlag for forskudsskatten hos de selvstændige erhvervsdrivende, og det er vel desværre rigtigt, men derved forflygtiges jo ideen i begrebet skat ved kilden også i betydelig grad.

Spørgsmålet er derfor dette: Kan den højtærede finansminister i udvalget give os et sådant materiale, at vi kan bedømme, i hvilken grad det er muligt at følge den aktuelle indkomstudvikling op ved udformningen af det grundlag, hvorpå forskudsskatten skal beregnes? Det er jo i virkeligheden først, når man har set dette materiale, har set, hvordan de tabeller skal udformes, hvorefter skatten skal udskrives, at man kan bedømme det hele, ligesom man naturligvis også må se nærmere på selve administrationen og på det vanskelige problem, som hedder det første overgangsår, som også den sidste ærede taler omtalte; det hører jo også, som det er nævnt i fremsættelsestalen, sammen med spørgsmålet om skattefradragsretten.

Den højtærede finansminister gjorde gældende, at systemet godt kan forenes med bevarelsen af skattefradragsretten, og det

[**Thorkil Kristensen.**]

er muligt. Det kan vi bedre bedømme, når vi har set udformningen. Men det kan vel ikke nægtes, at systemet, hvis det gennemføres, vil underbygge argumenterne for skattefradragsrettens afskaffelse, og dette vil naturligvis også komme til at indgå i overvejelserne for mange ærede medlemmer i det høje ting. Jeg skal ikke gå nærmere ind på dette spørgsmål, men bede den høje regering om i udvalget at give os et udkast til formulering af en sådan nyordning med et tilstrækkeligt materiale til, at vi kan bedømme, hvordan det vil komme til at virke i praksis, for givet er det jo, at netop en sådan administrativ omlægning i meget høj grad afhænger af, om man kan finde en løsning på de administrative praktiske vanskeligheder.

Men selvom nu skattefradragsretten og spørgsmålet om skat ved kilden eller, som jeg egentlig hellere vil sige, skat af den løbende indtægt er store problemer, er det jo ikke det hele, og jeg synes ikke, at vi kan foretage denne første behandling, uden at der bliver sagt noget om det helhedsbillede, der tegner sig af skattereformen som den samlede helhed, den bør være. De forslag, den høje regering nu for tredje gang har fremsat, sammenholdt med andre forslag, der har været fremme, grundskyld, arveafgift o. s. v., tegner et ganske bestemt billede, nemlig billedet af en stor skatteomlægning. Hvor stor den er, ved jeg ikke. Det er et af de spørgsmål, vi har stillet i udvalget, og som vi endnu ikke har fået svar på: Hvor store er de skattebeløb, der tænkes overført fra visse indkomstklasser til andre? Først når vi har fået dette spørgsmål besvaret, kan vi bedømme omfanget af denne skatteomlægning. Men retningen af den tegner sig meget klart, og retningen er den, at man vil lette skattebyrden for det store flertal af befolkningen — jeg kan næsten ikke modstå at sige det store flertal af vælgerne. Jeg skal om lidt begrunde, hvorfor jeg bruger dette udtryk.

Man vil i det store og hele lette skatterne for indtægter op til ca. 20 000 kr. skattepligtig indkomst, og det er jo flertallet af indtægterne i dette land. Jeg skal dog naturligvis tilføje, at skattepligtig indkomst efter regeringens forslag betyder noget andet, end det betyder i dag på grund af skatte-

fradragsretten. Men det er altså det store flertal af befolkningen, man vil lette skattebyrden for, alle de små og mellemstore indkomster. Og hvor skal man så få dækning for det? Det skal man efter regeringens forslag få ved en større skat på de højere indtægter, ved en større skat på de større formuer. Her må det tages i betragtning, at forslaget bygger på, at skattefradragsretten bortfalder, og det betyder, at det nedslag, man i dag får i sin indkomstskat på grund af, at man betaler formueskat, får man ikke efter disse forslag. Der er altså større skat på større indtægt og på større formue.

Grundskyldsforslagene, som vi har set, og som er bebudet fremsat påny — i hvilken form de vil blive fremsat ved jeg ikke — har i den hidtil fremsatte form betydet mere skat på de større grundejendomme. Det vil i praksis navnlig sige skat på det større landbrug. Endvidere har man foreslået større skat på aktieselskaber. Der er foreslået en kapitalvindingsskat, og der er foreslået en betydelig forhøjelse af arveafgiften, navnlig ved større formuer, selv indenfor den nærmeste familie.

Hvad betyder nu alt dette? Jo, det betyder, at man lægger større skat på næsten alle de områder i samfundet, hvor der foregår en betydelig opsparing, for vi må jo indrømme, hvadenten vi kan lide det eller ej, at en meget væsentlig del af dette lands opsparing foretages af dem med de større indtægter, med de større formuer, i de større landbrug, i aktieselskaberne, og en beskatning af arv og kapitalvinding er i praksis også hovedsagelig en indsamling, en beskatning, af opsparet værdi. Til gengæld vil man så lette skatterne på de steder, hvor næsten hele indkomsten i praksis går ud i forbruget.

Der kan derfor ikke være nogen tvivl om, at den økonomiske hovedvirkning af den, af regeringen foreslåede skattereform vil blive en formindskelse af opsparingen her i landet og en forøgelse af forbruget. Nu er der jo ingen, der har levet i dette land i de sidste 10 år, der kan være i tvivl om, at hvad vi økonomisk trænger til, er nøjagtig det omvendte af det, der her er foreslået. Vi trænger til en større opsparing og et mindre forbrug.

Den højtærede finansminister og den højt-

[Thorvil Kristensen.]

ærede statsminister har holdt formanende taler til det høje ting og til landet om, at vi skal fastholde den i foråret indledte finanspolitik med dette formål for øje — jeg behøver ikke at fortælle, hvad jeg personlig mener om disse spørgsmål — men så er det jo mærkeligt, at man bliver ved at fremsætte en skattereform, om hvilken i hvert tilfælde den højtærede finansminister nøje ved, at den virker imod hans og mine hensigter i den almindelige økonomiske politik.

Jeg kan desværre ikke se dette som andet end et efterslæt af valgkampen i 1953, den valgkamp, hvori socialdemokratiet fik fremgang ved hjælp af en række løfter, hvis letsindighed vi alle, vel også det ærede socialdemokrati, kan se i dag. Jeg tror, de fleste af os kunne se det allerede i 1953. Nødvendighedens tryk har ellers fået regeringen til på andre områder at fjerne sig betydeligt fra denne valgkamps letsindigt tynde luftlag. Jeg beklager, at det endnu ikke er sket på dette område. Det vil blive en af prøverne på regeringens realitetssans, om den hurtigt i udvalget kan overbevise os om, at en større realitetsforståelse er på vej også med hensyn til skattepolitikken.

Det er klart, at skal man lave skattereform i dag, må det hovedspørgsmål, man stiller sig, være dette, om vi fører skattereformen således, at den fremmer den økonomiske udvikling, som dette land først og fremmest trænger til. Vi trænger til en større opsparing og et mindre forbrug af hensyn til valutastillingen, som kræver en meget alvorlig forbedring i de nærmeste år. Vi trænger til det af hensyn til de store årgange, der skal sættes i vej, og vi trænger til det af hensyn til den forestående kostbare udbygning af Københavns nærtrafik, atomenergiforsyningen og de andre store investeringsopgaver, der vil melde sig.

Når vi desværre har været nødt til gang på gang delvis at løse valutaspørgsmålet ved kreditindskrænkning til skade for de private investeringer, fortæller det også noget om, hvilke investeringsbehov der efterhånden ophober sig. Derfor må hovedformålet ved en skattereform i dag være at lægge skattesystemet således tilrette, at det mest muligt fremmer opsparingen. Derfor går det slet ikke an med den store

omlægning af skattebyrden, som her er foreslået. Det er i sig selv vanskeligt, når vi skal have indkomst- og formueskatter af betydelig højde, at undgå at skade produktion og opsparing. De skattereformforslag, jeg på den tidligere regerings vegne havde den ære at fremsætte i 1953, indeholdt forskellige bestemmelser, der forsøgte at stille indkomst, der opsøres, skattemæssigt gunstigere end indkomst, der forbruges. Det er vor hensigt i det kommende udvalg at inddrage tankerne i dette forslag tillige med andre tanker, der måtte blive fremsat, i overvejelserne, således at vi kan få forslagene til at virke i den rigtige retning i stedet for i den forkerte.

I denne forbindelse bør naturligvis også forslaget om skattefrie henlæggelser til investeringsfonds tages op til fornyede overvejelser. Det blev tilovers fra forhandlingerne i foråret. Jeg ved, at der sidder et sagkyndigt udvalg, som behandler spørgsmålet; når dette udvalg er færdigt, må det resultat, det er kommet til, inddrages i skatteovervejelserne.

I forbindelse hermed vil jeg også gøre en enkelt bemærkning om det store spørgsmål, som hedder byrdefordelingen, og dermed også om den kommunale finanspolitik. Det vil være meget vigtigt at få byrdefordelingen formet således, at det blev i den enkelte kommunes interesse at vise den størst mulige økonomi, så at kommunen og dens borgere bliver straffet, hvis den er uøkonomisk, og belønnet, hvis den er økonomisk. Jeg siger kommunen og dens borgere, for det er ikke blot et spørgsmål om, hvad den enkelte kommune skal betale, men også om, hvordan det fordeler sig på kommunens indbyggere. Man bør i denne forbindelse bl. a. se på det spørgsmål, som opstår i visse landkommuner, hvor et flertal, der ikke har fast ejendom, er i stand til at lægge en meget stor del af skattebyrden over på det mindretal, som har fast ejendom. I denne forbindelse skal jeg også nævne, at venstre agter at genfremsætte det forslag til lov om den amtskommunale beskatning, som vi fremsatte i foråret. Jeg skal ikke gå nærmere ind på det og slet ikke tale om de økonomiske konsekvenser, men bare nævne den ene ting, at rent demokratisk set er det naturligvis forkert, at alle amtskommunens indbyggere

[Thorkil Kristensen.]

har valget til amtsrådet, medens kun et bestemt udsnit af dem har en direkte skattepligt til amtskommunen. Jeg ved nok, at disse amtsejendomsskatter ikke dækker alle amtskommunens udgifter; jeg ved også, at denne skat delvis overvælttes gennem huslejen; men denne overvæltning er jo ufuldstændig, og det er svært at finde ud af, hvor effektiv den er. Det er et af de spørgsmål, som man bør løse. Vi vil også heri se et udslag af regeringens større eller mindre forhandlingsvilje.

Må jeg til slut gøre et par bemærkninger om de administrative bestemmelser i disse lovforslag. Sammenholdt med det, vi kan vente, hvis der skal indføres skat af den løbende indtægt, rejser sig det spørgsmål, om vi ikke skal tage noget mere hensyn til de administrative besværligheder, end den høje regering har gjort. En skattebestemmelse har jo konsekvenser i mange retninger; den har konsekvenser for indkomstfordelingen og for forskellige andre ting, men den har også konsekvenser for administrationen. Jeg tror, vi bliver nødt til at se meget nøje på dette spørgsmål.

I det lovforslag om landsskatteretten, der blev behandlet i går, fik vi en påmindelse om, at skattesagerne antal er blevet så stort, at selv den udvidelse af landsskatteretten, vi gennemførte for en tre år siden, nu ikke strækker til. Det bør i denne forbindelse tilføjes, at administrationen af lovgivningen — det gælder forøvrigt ikke bare skattelovgivningen — ikke bare er noget, man kan se på statens og kommunernes budgetter; administrationen lægger også et betydeligt arbejde på borgerne, på erhvervene. Ikke mindst i de store erhvervsvirksomheder sidder der adskillige mennesker, som hovedsagelig beskæftiger sig med at administrere deres side af den moderne lovgivning. Vi er fælles om ansvaret for hovedparten af denne moderne lovgivning, og jeg siger ikke det, jeg her har sagt, for at rette anklage mod nogen, men kun for at understrege, at vi skal passe på. En af de ting, vi skal have for øje, er, at vi ikke unødigt forøger de vanskeligheder og den bekostning, som administrationen betyder.

Nu går vi så i gang med arbejdet i udvalget. Vi vil her få en prøve på, om regeringen nærer et alvorligt ønske om at få

en skattereform på et bredt grundlag. Den højtærede statsminister sluttede sin åbningstale og igen sin svartale under åbningsdebatten med at opfordre os til samarbejde. Jeg formoder, at dette havde adresse til samtlige partier i denne sal. Hvis den høje regering ønsker et sådant bredt samarbejde, må den forstå, at den må opgive den agitatorisk formede omlægning af skattebyrden, som jo vil modvirke det, der er både regeringens og vor hensigt, nemlig at fremme opsparingen af hensyn til landets økonomi. Venstre vil i udvalget arbejde for at give skattereformen en sådan formulering, at den er i harmoni med landets økonomiske vilkår.

Poul Møller: Da det er tredje gang, det høje ting skal behandle de samme lovforslag, er der vel ikke megen anledning til, at jeg går i enkeltheder og kommer ind på de betragtninger, som jeg allerede har redegjort for ved de to tidligere lejligheder, hvor de samme forslag har været til første behandling. Det er i realiteten fjerde gang, vi drøfter skattereformen her i tinget indenfor de sidste fire samlinger, og for vort vedkommende kan vi i det store og hele med hensyn til reformens enkelte lovforslag og reformen som helhed henvise til debatten i fjor, da jeg som mit partis ordfører trak de synspunkter op, som skilte os fra den højtærede finansministers skattereformforslag. Dengang oplyste vi, hvad vi ikke ville være med til i reformen, og der er ikke forandret noget i denne indstilling siden maj i fjor. Der er, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også omtalte, intet i landets økonomiske politik, intet i landets almindelige økonomiske vilkår, der kunne give anledning til, at vi nu skulle revidere vore synspunkter med hensyn til disse reformforslag. Reformen er mere end en forenkling, det er et forsøg på at realisere socialdemokratiets politiske ønsker og dets valgprogram til skade for den nødvendige opsparing og til skade vel også for virkelysten her i landet.

Vi har altså ikke ændret en tøddel i vor opfattelse af alle de politisk bestemte dele af skattereformen, dér, hvor hestehoven stikker frem, hvor man forsøger at nå frem til opfyldelsen af et socialdemokratisk ønskemål. I februar i år, da vi behandlede

[Poul Møller.]

dette reformkompleks, redegjorde jeg for, hvilke dele af skattereformen det konservative folkeparti ville være villigt til at medvirke til at føre igennem, og hvilke tanker vi i det hele taget gjorde os med hensyn til, hvad en skattereform skal indebære. Disse synspunkter står vi stadig ved, og vi vil i de kommende udvalgsforhandlinger medvirke til en reform, der virker forenklende, uden at en sådan forenkling vindes ved at gøre knæfald for socialdemokratiske skattepolitiske ønskedrømme, en skattereform, der lægger vægten på at fremme opsparringen og indrette skattelovgivningen således, at den mest muligt kan øge lysten til at gøre en arbejdsindsats. Ville udvalgsbehandlingen koncentrere sig om disse mål, tror jeg, det ville være muligt indenfor en overskuelig fremtid at nå et resultat af betragtelig betydning for de danske skatteborgere. Skal derimod komplekset betragtes som en helhed, hvor fornuftige foranstaltningers gennemførelse skal afvente enighed om en række efter vor opfattelse ufornuftige foranstaltninger, vil det have lange udsigter med at blive færdig med en skattereform.

Det må imidlertid erkendes, at regeringens oplæg bliver blødere for hver gang; lovforslagene lægges på folketingets bord, men det må rigtignok samtidig understreges, at det langtfra er blevet klarere, hvilke hensigter regeringen har med hensyn til skattereformen. Den højtærede finansminister har nu definitivt opgivet håbet om at komme fradragsretten til livs. På landsindustrimødet den 17. marts i år lod den højtærede finansminister den højtærede økonomi- og arbejdsminister proklamere, at skattefradragsrettens bortfald ikke længere var et aktuelt problem. Det har i udvalget ikke mankeret på opfordringer til regeringspartiet om at tage konsekvensen heraf ved lovforslagenes udarbejdelse, men alligevel møder den højtærede finansminister nu atter med disse uaktuelle lovforslag. Er det egentlig for meget at forlange, at en regerings lovforslag er aktuelle? Er det ikke det, der er en regerings opgave: at udforme sine skattelovforslag således, at de dog i hvert fald har aktualiteten med sig og bag sig? Det ville være rart at vide, hvilke tanker den højtærede finansminister gør sig

med hensyn til udformningen og udseendet af en skattereform, ved hvilken skattefradragsretten bliver bevaret.

Komplekset er heller ikke blevet klarere ved, at lovforslaget om ejendomsskat nu er taget ud, angiveligt for at passe det sammen med grundskyldskommissionens indstilling. Det styrker ikke ligefrem appetitten og forhandlingslysten, at vi ved, at der er en sådan godte i vente til desserten; det gør det hele, om jeg så må sige, endnu mere uklart og gør, at der må tilrådes yderligere forsigtighed ved udformningen og behandlingen af det arbejdsmateriale, vi nu har, når vi ved, at der om nogen tid hertil føjer sig et lovforslag om grundskyld.

Til den uklarhed om regeringens planer og tanker, der således er tilstede, kommer nu finansministerens redegørelse for en kildebeskatning. Denne redegørelse var i fremsættelsestalen så forbeholden, at man egentlig slet ikke blev klar over, om ministeren selv, når det kom til stykket, ville anbefale kildeskatten. Vi blev i dag klar over, at det ærede medlem hr. Hans Knudsen ville anbefale den, fordi pantefogderne anbefalede den; det ærede medlem ville på dette område slutte sig til pantefogdernes indstilling, men det er dog vel ikke et synspunkt, der bør være afgørende for, om tinget skal gå ind for en kildebeskatning, at pantefogderne mener, den vil være tilfredsstillende. Den højtærede finansminister var som sagt selv meget forbeholden, og det ville egentlig være rart, om vi i dag kunne få at vide, om overgangen til kildebeskatning er regeringens politik eller blot en tanke til overvejelse for tinget. Er det regeringens politik, ville det vel være det mest korrekte, om den udformede et lovforslag, så vi havde noget at holde os til; thi som den højtærede finansminister udtalte: overgangen til kildebeskatning vil medføre væsentlige ændringer i de lovforslag, regeringen netop har fremsat, og som vi debatterer i dag.

Der er naturligvis intet at sige til, om den højtærede finansminister har skiftet standpunkt og er kommet dertil, at han mener, at kildeskatten nu er en nødvendighed, men jeg synes, det er temmelig kraftigt, at den højtærede finansminister samtidig med at fremsætte 15 lovforslag her i tinget i sin fremsættelsestale siger, at han iøvrigt er af den anskuelse, at forslagene bør se helt

[Poul Møller.]

anderledes ud. Det er lidt vanskeligt at få rede på, hvad regeringens forslag så drejer sig om. Er det de 15 lovforslag, vi her behandler, eller er det de problemer, ministeren talte om i sin fremsættelsestale?

Ved min ordførertale i februar gav jeg udtryk for, at vi gerne ville have en tilbundsående undersøgelse af, om overgang til kildebeskatning var mulig. En vurdering heraf er ikke mulig i dag på grundlag af finansministerens redegørelse, der alvorlig talt ikke bragte noget nyt ind i drøftelsen. Skatkelovskommissionen skrev 30 sider om sagen i sin betænkning, og man bliver ved gennemlæsningen heraf i hvert fald klar over, at der er vældige problemer forbundet med en overgang til kildebeskatning. Det aldeles afgørende for en sådan overgang er jo, om der kan udformes en enkel og tiltalende administration af kildebeskatningen. Mange har gang på gang haft ønsket om en kildebeskatning, men hver gang problemet er blevet undersøgt, har det vist sig umuligt at finde en enkel administrationsform, der ikke blev for kostbar, for indviklet. Den højtærede finansminister erkendte, at både myndighederne og arbejdsgiverne ville få øget besvær ved en sådan nydannelse; og en betydelig forøgelse af de uproduktive udgifter i erhvervslivet og administrationen er vel just ikke det, vi trænger til for tiden.

Inden det konservative folkeparti derfor kan give den højtærede finansminister noget endeligt råd om, hvad hans politik bør være i denne sag, må vi have fuldstændig klarhed over, hvordan den højtærede finansminister tænker sig kildebeskatning administreret, og hvor meget en sådan administration vil koste, ikke blot staten og kommunerne, men også erhvervslivet.

Det er vel heller ingen hemmelighed, at overgang til kildebeskatning vil tage meget lang tid — såvidt jeg ved, har den taget 6—7 år i Norge. Der vil altså gå meget lang tid fra det tidspunkt, da folketinget har vedtaget det, og til et sådant system kan praktiseres i sin helhed. Skulle man derfor beslutte sig til kildebeskatning, vil det betyde, at det har lange udsigter med en skattereforms praktisering her i landet, og da kildebeskatningen netop skulle løse et aktuelt problem, der trænger sig på til løsning med stigende styrke, nemlig at bibringe befolkningen et

indtryk af, at det kan betale sig at arbejde mere og længere, anser mit parti det ikke for tilrådeligt at afvente en fuldstændig overgang til et helt nyt skattesystem, før man løser dette centrale spørgsmål: beskatningen af merindtægt.

Det konservative folkeparti vil derfor i den nærmeste fremtid fremsætte et forslag her i tinget til særskilt behandling med det formål at øge arbejdslysten og risikoviljen. Vi anser det for nødvendigt, at tinget hurtigst muligt og uafhængigt af skattereformbehandlingen gennemfører en mildelse af beskatningen af merindtægter.

Som det vil være tinget bekendt, bevirker det nuværende skattesystem, at indkomststigninger i det første år rammes særlig hårdt. Som følge af fradragsretten udliges eller mildnes dette forhold gennem en årække. Tager vi som eksempel en indtægt på 12 000 kr. for en forsørger uden børn i Frederiksberg kommune, og antager vi, at vedkommende øger sin indtægt med 2 000 kr. i et givet år, bevirker denne indtægtsstigning, at skatten det første år stiger med 1 015 kr., medens den endelige beskatning, det, som indtægtsstigningen endeligt bliver beskattet med, når flere år er forløbet og man er faldet tilbage til udgangspositionen med de 12 000 kr. i indtægt, kun udgør 487 kr. Den reelle beskatning af indtægtsstigningen på 2 000 kr. er altså 487 kr., men i det første år må borgeren af med 1 015 kr.

Det er utvivlsomt psykologisk rigtigt, at denne høje førsteårsbeskatning virker skræmmende overfor arbejdslysten, og vort forslag tager da sigte på at tillade borgerne at forudbetale et beløb, hvis størrelse de selv kan vælge, og således at det forudbetalte beløb kan fradrages på selvangivelsen ved indkomstopgørelsen sammen med de øvrige betalte skatter. I det nævnte eksempel, borgeren med 12 000 kr. i indkomst, som i et givet år har en indkomststigning på 2 000 kr., vil et sådant nyt system bevirke, at indtægtsstigningen på de 2 000 kr. reduceres med den forudbetalte skat heraf, f. eks. 500 kr., hvorved indtægtsstigningen kun kommer til at udgøre 1 500 kr. på selvangivelsen, og beskatningen af disse 1 500 kr. vil nogenlunde svare til det allerede forudbetalte beløb. Udsvingene fra år til år vil derved blive ganske minimale og nærmer sig til at kunne undgås

[Poul Møller.]

helt, jo nærmere den forudbetalte skat er ved den endelige beskatning af en given indkomststigning.

Et sådant forslags gennemførelse vil ikke betyde nogen nedgang i indtægterne for stat og kommune. Stat og kommune får jo det, som de i det lange løb ville have fået af denne indtægtsstigning, og i det omfang ordningen kan medføre, at indkomstmassen og dermed produktionen stiger, og i det omfang den kan medføre, at folk betaler skatten, medens den er erholdelig, kan et sådant forslag endda medføre en øgelse af statens og kommunernes indtægter.

Det samme system kan med udbytte anvendes af borgere, som er vidende om, at deres indtægter vil falde i det følgende indkomstår; f. eks. kan folk, der næste år skal gå på pension, gennem denne forudbetalingsmetode få afbalanceret deres skat, så de ikke næste år har den tunge skattebyrde fra året forinden, hvor de havde fuld arbejdsindkomst. Det samme gælder for de ældre medborgere, der går over til aldersrente, eller som af anden grund ved, at indkomsten vil svigte i det kommende år.

Den højtærede finansminister gjorde i sin fremsættelsestale en indvending imod dette system; den højtærede finansminister påstod, at det ikke duede, fordi det var frivilligt; han var bange for, at folk kunne komme i vanskeligheder derved. Ordret udtalte den højtærede finansminister (sp. 317) — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Jeg tror derfor, at man skal være forsigtig med at indføre regler, der overlader det til de enkelte skatteydere gennem forskudsbetalinger at tilpasse deres skattebetaling til varierende indtægter.“

Det konservative folkeparti er helt uenigt med den højtærede finansminister i denne, lad mig kalde det „barnepigebetragtning“, at man ikke kan overlade til borgerne selv at bedømme, hvad der kan betale sig for dem, og hvad der ikke kan betale sig for dem, og at man for at undgå denne frivillighed og undgå at bringe enkelte borgere i risiko skal indføre en kildeskat, tvungen for alle mennesker, hvadenten de vil have det eller ikke have det. De danske skatteborgere er slet ikke så dumme eller så naive, som

den højtærede finansminister vil gøre dem til, og det er en trist velfærdsstatsbetragtning, at almindelige mennesker ikke skulle være i stand til at skøtte deres egne affærer. Frivilligheden er efter min opfattelse netop en fordel og langt at foretrække for at sætte et kostbart system i sving, hvorved arbejdsgiverne bliver statsautoriserede skatteopkrævere og barnepiger for arbejderne, og skattemyndighederne optræder som overbarnepiger eller guvernanter overfor barnepigerne, overfor arbejdsgiverne.

Jeg har gerne allerede nu villet gøre disse bemærkninger om det forslag, som i løbet af få dage vil blive forelagt tinget. Jeg vil gerne føje til, at da jeg hørte det ærede medlem hr. Hans Knudsen tale om kildeskatte, voksede egentlig min frygt for, hvad den kunne indebære. Det ærede medlem rejste en række spørgsmål og problemer, som efter min opfattelse må besvares, og vi må da se nærmere på, om det ikke vil vise sig, at et sådant skattesystem bliver mere indviklet, mere besværligt og mere kostbart end det, vi har i øjeblikket, og måske kun kan blive til glæde for pantefogderne, og det var jo ikke det, der var tanken.

Mit parti er iøvrigt villigt til at gå ind i en grundig udvalgsbehandling af skattereformen. Vi ville foretrække, om vi i første omgang koncentrerede os om de dele af reformen, hvorom enighed forholdsvis hurtigt vil kunne opnås, om ophævelsen af den fælleskommunale udligningsfond, om ophævelsen af det mellemkommunale refusionsforbund, om afskaffelsen af den erhvervs-kommunale beskatning, om et fastere og enklere system for statens refusion af kommunale udgifter, om skattefritagelse for virksomhedernes henlæggelser til sociale fonds til fordel for arbejdere og funktionærer. Og også om det spørgsmål, som det ærede medlem hr. Hans Knudsen rejste, om udlandsdanskere, der flytter hjem efter at have boet nogle år i udlandet. I så henseende indeholder den højtærede finansministers forslag, §§ 26—27 i indkomstskatteforslaget, væsentlige forenklinger og forbedringer, som jeg vil mene vi kunne blive enige om. Det vil være en lettelse for dem, der vender hjem efter flere års ophold i udlandet med en sådan enklere beskatning,

[Poul Møller.]

og der ville måske herigennem være en mulighed for landet for at bevirke en tiltrængt forøgelse af formuerne.

Dette er nogle enkelte punkter, men flere findes jo i komplekset, hvortil kommer den række opsparingsfremmende foranstaltninger, som i hvert fald både partiet venstre og det konservative folkeparti mener det må være meningen at en skattereform i landets nuværende økonomiske situation skal indeholde. Det ville være særdeles uklogt, om regeringen og regeringspartiet ved at fastholde forslag, som ikke vil kunne samle det fornødne flertal her i tinget, fordi de mere er udtryk for socialdemokratisk partipolitik end for den skattepolitik, der er brug for efter landets tarv, og hindrer en fornuftig skattereform.

Det skal nu under udvalgsbehandlingen vise sig, om regeringen og den højtærede finansminister er villige til at give afkald på det i denne reform, som peger mod mere socialisme, det, som peger mod en stærkere opfyldelse af socialdemokratiets partipolitiske ønsker, give afkald herpå for at sikre forenkling og fremme af en virkelig skattereform.

Bertel Dahlgaard: Jeg skal ikke her i dag gentage, hvad jeg har fremført af indvendinger mod forskellige enkeltheder i de foreliggende forslag under de sidste 2 års behandling af disse; jeg skal i så henseende indskrænke mig til at henvise til mine tidligere udtalelser — de findes i folketings-tidende 1953—54, sp. 5532, og folketings-tidende 1954—55, sp. 2373.

Den højtærede finansminister har jo imidlertid i år ved fremsættelsen ført et nyt moment ind i forhandlingerne ved at fremføre tanken om samtidig med den foreslåede skattereform at gå over til opkrævning af skat ved kilden. Jeg er enig med den højtærede finansminister i, at skattens opkrævning ved kilden overhovedet ikke lader sig gennemføre under det nuværende skattesystem, og det kan selv-

følgelig derfor være rigtigt ved overgangen til de nye regler at overveje, om man samtidig, som i de andre nordiske lande, skal gå over til opkrævning af skat ved kilden.

Det har længe været klart, at der knytter sig både fordele og besværligheder dertil. Skulle man nævne fordelene, kan det vel kort udtrykkes på den måde, at den enkelte skatteydners skat i det enkelte år kommer til at svare til den indkomst, skatteyderen faktisk har haft i det pågældende år. Der vil også være fordele forbunden dermed ved skattens påligning i tilfælde, hvor skatteyderen flytter fra det ene land til det andet, såvel som ved skattebetalingen, når skatteyderen i årets løb er afgået ved døden. Man tør vel også gå ud fra, at skatte-restancerens antal og størrelse ville blive mindre.

Ser man dernæst på ulemperne ved systemet skat ved kilden, er de bl. a. en øget administration, navnlig en øget lokal administration, og et betydeligt større arbejde for arbejdsgiverne ved skattens opkrævning. Det bør også i denne forbindelse nævnes, at overgangen til et sådant nyt system vil medføre ganske overordentlig store vanskeligheder, sådan som vi så det i Sverige.

Den højtærede finansminister nævnte, at systemet skat ved kilden tillige har den fordel, at det mindsker de ulemper, der knytter sig til den nuværende meget høje beskatning af en indkomstforøgelse det første år, og det er rigtigt. Men heroverfor står det spørgsmål, om denne ulempe ikke kan fjernes også med det nuværende opkrævningssystem.

Som den højtærede finansminister nævnte, har det radikale venstre på dette område bedt finansministeriet foretage en beregning af, hvilke virkninger der vil fremkomme efter de ændringer i de gældende regler, som det radikale venstre har peget på muligheden af, og som bygger på opretholdelse af fradragsretten. I sin fremsættelsestale afviste ministeren ikke tanken om sådanne ændringer og sagde, at de sikkert i mange tilfælde vil kunne medføre en rimeligere be-

[Bertel Dahlgaard.]

skatning af indtægtsforøgelse. Det forekommer mig, at ministeren kunne have anvendt et stærkere udtryk her. Beregninger, der foreligger fra finansministeriet, viser faktisk, at virkningen af de af os antydede ændringer over hele linien vil blive det, der fra alle sider må tilsigtes. Når den højtærede minister anfører, at ændringerne vil medføre øget besvær, må jeg hævde, at den foreslåede regel er så enkel, at den kun vil medføre en ganske ubetydelig forøgelse af skattemyndighedernes arbejde. Derimod er jeg enig med ministeren i, at det må synes tvivlsomt, om den fra anden side foreslåede ændring, hvorefter der gives skatteyderne en adgang til forlodsskattebetaling, vil løse problemet. Det er ganske utvivlsomt, at denne adgang af mange grunde sikkert kun vil blive benyttet af et forholdsvis ringe antal, idet virkningerne af denne sammenblanding af skatteårene for den enkelte vil være meget vanskelig at vurdere, når han samtidig skal sammenligne med sine specielle foreliggende forhold. I den henseende er den af det radikale venstre foreslåede regel jo ganske enkel og overskuelig.

Jeg kan i denne forbindelse tage det eksempel, som det ærede medlem hr. Poul Møller anførte. Det ærede medlem nævnte virkningen af den regel, han er tilhænger af, for en indkomst på 14 000 kr., såfremt indkomsten er forhøjet med 2 000 kr. Efter det forslag, vi i udvalget har tilladt os at fremsætte, vil virkningen af en sådan forøgelse blive ganske enkel. Efter den gældende regel vil, som det ærede medlem sagde, en sådan indkomstforøgelse medføre en forhøjelse af skatten på ca. 1 000 kr. Efter det forslag, vi har stillet, vil skatten derimod blive ca. 600 kr. det første år, og hvis ærede medlemmer vil se på virkningerne i de følgende år, vil de se tilsvarende resultater fremtræde på de enkelte trin af skatteskalaerne.

Nu må vi jo imidlertid i udvalget arbejde os igennem de tanker, der er fremsat. På det nuværende tidspunkt forekommer det mig, at det vigtigste er, at arbejdet i udvalget fremmes mest muligt. Andre partiers uvilje mod at bestille noget i skatteudvalget i sommer har på en meget beklagelig måde sinket arbejdet med skattereformen, og vi

må nu prøve at indhente noget af det forsømte. Jeg synes, der er grund til at sige, at folketinget simpelthen ikke kan være bekendt, at tinget lader hengå år efter år, uden at man viser vilje til at yde den arbejdsindsats, som der må til for at gennemføre den forenkling og den rationalisering af vort skattesystem, som tiltrænges så hårdt. Det ser nu desværre ud til, at man fra konservativ side forbereder sig på at ville sætte et par lapper på det gamle system for derved atter at kunne udskyde selve den store reform. Det radikale venstre vil bidrage, hvad vi formår, til, at arbejdet med reformen som helhed fremskyndes.

Jeg skal slutte med at sige, at den skattereform, der her er tale om, gerne skulle kunne bære et betydeligt stykke ud i fremtiden og komme til at gælde under skiftende konjunkturer og skiftende økonomiske forhold i det hele taget, men det er klart, at reformen må blive en sådan, at den også føjer sig på forsvarlig vis ind i den økonomiske politik, som i dag er nødvendig, og påkalder virkelyst og sparelyst hos befolkningen og påkalder ansvarlighed i statens og kommunernes forvaltning af skatterne.

Alfred Jensen: Jeg har med interesse hørt de fremsatte synspunkter angående en lettelse i beskatningen af de indkomstforøgelser, som i de senere år er jævnlige forekommende. Jeg erkender, at der her er et problem, som trænger sig på, og som må finde sin løsning. Det forekommer mig imidlertid ikke, at det er det store problem i vor skattelovgivning. Det store problem her er, at den dårligst stillede del af befolkningen må bære den forholdsvis store del af skattebyrden, og en betydelig større del, end den gjorde før anden verdenskrig. Når der fra den jævne mands side tales om, at skattereformen må fremmes, er det ud fra den forhåbning, at dette misforhold vil blive bragt helt eller delvist ud af verden. Jeg tror, at den megen klage over den hårde beskatning af indkomstfremgangen år efter år egentlig kan føres tilbage til, at skatetrykket i almindelighed er for hårdt. Den frygt, der her fra talerstolen udtales for, at folk skulle miste lysten til at arbejde, kan være berettiget; men forholdene for

[Alfred Jensen.]

dem, der slider og slæber her i landet, er af en sådan beskaffenhed, at det ikke er lysten, men nødvendigheden, der driver værket — det skal man gøre sig klart — bl. a. fordi skattetrykket er altfor stort på de små og mellemstore indkomster.

I flere år har en ændring været nødvendig. For et par år siden, i 1953—54, foretog Københavns kommune en beregning over, hvordan skattebyrden fordeles sig på de forskellige lag af befolkningen, og kom til det resultat, at medens den dårligst stillede halvdel af skatteyderne før krigen betalte 6 pct. af de samlede skatter, var det i 1953—54 vokset til 10,6 pct. I samme periode var den velstillede fjerdedels andel af den samlede skat faldet fra 77,8 pct. til 66,4 pct. Det var i 1953—54, og forholdet er blevet langt værre siden, uden at jeg dog er i stand til at belægge det med tal. Det ligger i den inflation, vi har været inde i, hvor hundredtusinder af medborgere har fået deres indtægter forøget i kroner og øre uden egentlig at få deres forhold reelt forbedret og uden at få øget skatteevne. Alene det siger os, at ændringer er nødvendige.

Overfor talen om, at det ikke drejer sig om en skatteomlægning, føler jeg trang til at fremdrage et par eksempler, der viser, hvor urimelig hårdt skattetrykket er på de små indkomster. Der tales ofte fra denne talerstol om hensynet til den enligstillede moder. Jeg vil ved denne lejlighed fremdrage bare et enkelt eksempel, som viser, hvor hårdt skattetrykket her er, og hvor nødvendigt det er, at der sker en omlægning. En enligstillet moder med to børn, der på sin arbejdsplads har haft en indtægt på 7 393 kr. og nogle få øre, er lignet til at betale over 1 000 kr. i skat årlig. Ja, hun har naturligvis fået børnebidrag, det skal jeg erkende, ligesom hun har fået børnetilskud, men selve skattebetalingen er over 1 000 kr. Det er her i København. Der er måske kommuner, der ligner lempeligere. Jeg har et andet eksempel fra en anden kommune, indtægten er i dette tilfælde lidt anderledes. En enlig moder med to børn, der bor i Søborg, altså Gladsaxe kommune, har en arbejdsindtægt på godt 6 000 kr. og må betale 850 kr. årlig i skat.

Når man ser noget sådant, tror jeg, man må erkende, at en skatteomlægning er nødvendig. Det kan ikke være rimeligt, at beskatningens tommelskrue stadigvæk skal strammes yderligere for de medborgere, der har indtægter af den størrelse. De, der modsætter sig en omlægning af beskatningen, en anden fordeling af byrderne, går reelt ind for, at personer med sådanne indkomster fortsat skal bære den beskatning, der hviler på dem nu. Jeg forstod også på tonen i det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens tale, at man egentlig tiltænkte dem større byrder, for at landet kan komme ud af de økonomiske og finansielle besværligheder, det befinder sig i. Det er vel ikke stedet her at diskutere denne sag, men skal man ordne disse forhold, kan det ikke være gennem yderligere beskatning af den jævne mand, så må man sætte ind på en omlægning af vor handelspolitik og en formindskelse af vore militærudgifter. Det vil jeg gerne have lov til at sige, når problemet er rejst her.

Beskatningen er af en sådan beskaffenhed, at en omlægning må finde sted, og vi ser naturligvis helst, at det sker ved en almindelig skattereform. Meget kan selvfølgelig nås uden en skattereform ved, at man ændrer ligningsloven og udskrivningsloven, når de kommer til behandling. Det mest rimelige var selvfølgelig, at man nu ordnede det over en bred front og tog hele vor beskatning op til gennemgribende ændring. Det forslag, som regeringen fremlagde for godt og vel et år siden, imødekommer i nogen grad de ønsker, der er i befolkningen, men det opfylder ikke forventningerne, og det går heller ikke så radikalt ind for en skatteomlægning, som forholdene blandt arbejderne og forholdene her i landet i det hele taget kræver. Det har jeg haft lejlighed til at udtale mig om, da finansministerens forslag første gang var til behandling her i tinget. Jeg må sige som ordføreren for det konservative folkeparti, det ærede medlem hr. Poul Møller, at det forekommer mig, at oplægget bliver blødere og blødere, hver gang forslagene kommer frem her i tinget. Jeg betragter det ikke som lovende, at finansministeren, første gang han fremsatte forslagene, erklærede sig villig til at gå ind på skattefradragsrettens bibeholdelse, og jeg mener, at den

[Alfred Jensen.]

måde, forslagene fremsattes på i sidste samling, også tjener til at svække mulighederne for at få den omlægning, der er nødvendig. Jeg glemmer ikke, at beregningerne gik ud på, at man nok kunne gennemføre en hårdere beskatning af de store indkomster end hidtil, selvom man bibeholdt skattefradragsretten, men jeg tror, at det vil blive vanskeligt at få denne omlægning gennemført, hvis man opretholder skattefradragsretten. Jeg kender stillingen i debatten herinde, og jeg ved også, hvad der siges udenfor tinget.

Jeg føler mig ikke overbevist om, at det ikke skulle være muligt at nå frem til en fornuftig, rationel løsning, såfremt regeringen vil holde fast derved, men når den optræder, som den har gjort her, kan det kun svække muligheden for en fornuftig løsning på dette felt. Det er ganske givet, at hvis man vil lægge den del af skattebyrden på de store indkomster, som de har mulighed for at bære, og som svarer til samfundets tarv, kan man ikke gøre det, hvis man opretholder skattefradragsretten. Det skal man huske. Jeg ved nemlig, at vi senere, når skatteproblemerne bliver diskuteret ude i landet, vil blive præsenteret for følgende undskyldning, bl. a. fra regeringens side: når vi ikke kan lægge større skat på de store indkomster, skyldes det, at vi ikke har kunnet få skattefradragsretten fjernet. Jeg mener, det er en fejl, at man ikke fastholder, at den skal fjernes; vi må overbevise dem, der holder fast ved den, om fordelene ved, at man foretager en sådan ændring.

Nu kommer man her og taler for skat ved kilden. Jeg har læst fremsættelsestalen, og jeg har hørt den socialdemokratiske ordførers tale. Jeg synes, det er urimeligt, at man begynder at diskutere dette spørgsmål i denne forbindelse. Jeg kan ikke se, at det tjener til at løse hovedproblemet, nemlig at få lettet skattetrykket på de små og de mellemstore indkomster. Jeg ved meget vel, at der er adskillige skatteydere med små indkomster, lønarbejdere, som siger: bare de tog det hele på arbejdspladsen, så klarede man det betydelig lettere, og jeg skal indrømme, at en hel del arbejdere allerede har fået problemet løst ganske enkelt der-

ved, at skattevæsenet henter pengene på arbejdspladsen.

Jeg har hørt, der skal være arbejdspladser, hvor man indeholder skatten i arbejdernes lønninger for indtil 80 pct. af de pågældende arbejdere. Jeg ved, at andre klarer det over interessekontorer. At det så skulle blive bedre ved, at man går til gennemførelse af forskudsskattebetaling, kan jeg ikke se. Det, der trykker folk, er, at skattebeløbet er for stort, og det er her, der skal sættes ind. Men der sker ikke nogen lettelse ved den tekniske omlægning for alle dem med de små indkomster. Tværtimod, har man vel lov at sige. Hvis man går den vej, så er i hvert fald enhver, der arbejder for løn, sikker på, at han fra den første dag, fra den første time, han begynder at arbejde, bliver beskattet til sidste hvid af det, han tjener. Det gør han også mestendels nu; men fremefter vil han ikke have mulighed for at få eftergivet beløb som følge af arbejdsløshed, sygdom eller overgang til aldersrente; han vil komme til at betale fra første til sidste dag, og det misforhold, der ligger i, at lønmodtagerne skal betale skat af hele deres fortjeneste, medens andre kan have skjulte indkomster, bringes ikke ud af verden, tværtimod. Nu tales der om, at det vil blive lettere, når man får skattefradragsretten fjernet, at lægge større skat på de store indkomster, men det må også siges, at hvis man gennemfører stærke, rigoristiske kontrolbestemmelser for manden med den lille indkomst, så bliver det lettere at tage lempeligere på dem med de store indkomster.

Den kommunistiske gruppe føler ikke, at det er et skridt i den rigtige retning, når dette reformkompleks fremsættes under de omstændigheder, hvorunder det er sket i år. Vi har den opfattelse, at det, der skal sættes ind på, er en lettelse i beskatningen af de små og mellemstore indkomster. Det er vort håb, at man i denne samling må kunne nå så langt frem, at disse skatteforslag vil kunne komme frem til behandling og afgørelse her, inden folketinget slutter sit arbejde. Det er også vort håb, at disse forslag må få en sådan karakter, at de betyder en lettelse for de små og mellemstore indkomster, og udfra det, jeg her har sagt, vil vi naturligvis støtte en så-

[Alfred Jensen.]

dan reform. Kommer der ikke det ud af forslagene ved anden behandling, som vi kunne ønske, så forbeholder vi os at stille de ændringsforslag, som vi føler det er påkrævet at få frem, for at der kan komme den rette debat om disse forslag, når afgørelsen skal træffes.

Søren Olesen: De lovforslag, vi her behandler nu for tredje gang i løbet af halvandet år, betegnes af regeringen som en skatte- og udgiftsreform. Skatteforslagene rummer da også betydelige ændringer, men man skal være utrolig nøjsom og ukritisk, hvis man kan få øje på nogen udgiftsreform i den omflytning af de samme udgifter, der her er tale om. Ved en udgiftsreform må man dog forstå, at der sker en ændring af selve udgifterne, men det er jo slet ikke påtænkt. Det er altså bare en falsk varebetegnelse, og det skuffer noget.

Retsforbundet og mange med os mener nemlig, at det netop er meget påkrævet, at statens og kommunernes udgifter tages op til en saglig prøvelse og drøftelse, idet vi mener, at der virkelig kan og bør gennemføres en udgiftsreform hurtigst muligt, en reform, hvorved betydelige udgifter helt kunne falde bort og andre nedsættes klækkeligt. En sådan udgiftsreform ville vi hilse med glæde, og den ville bane vejen for en skattereform, så en sådan kunne modtages og behandles med større velvilje her i tinget. Det er nemlig ikke de udviklede skatteregler, der er den største ulykke, selvom de volder en masse bryderier og besvær og kræver en stor administration, hvilket naturligvis er spild af gode kræfter. Nej, det er skatternes højde, der er den store ulykke, det, at det offentlige lægger beslag på en stadig større og større del af borgernes arbejdsudbytte. Det er denne udplyndring, en finansminister kunne standse ved at komme med en virkelig udgiftsreform, og den, der engang får mod hertil, får også nok tilslutning.

Store udgifter og høje skatter bliver heller ikke mindre ved, at man flytter lidt rundt med dem. Her i tinget og andre steder udfoldes der megen veltalenhed for at forklare, at den klasse af borgere, man selv tilhører og repræsenterer, bør have skattelettelse, medens modparten og de borgere,

han repræsenterer, godt kan tåle en forhøjelse. Jeg synes, at al den tale om at få ejendomsskatterne afløst af andre skatter, om skattefri henlæggelser, om præmiering af opsparing, om større forbrugsskatter, kun er skalkeskjul for ønsket om at vælte skatten over på andre. Det er, lige som om man indenfor de fire gamle partier ikke interesserer sig så meget for skatternes størrelse og højde, for udgifternes størrelse, som for, hvordan man kan skaffe sine egne vælgere visse lettelser — så gjorde det ikke så meget, om det gik ud over andre. Lad andre betale, det er de gamle partiets skattepolitik.

Mit parti deltager kun med ulyst i denne kamp. Vi har forlængst indset, at det er udgifterne, der skal holdes nede. Det kræver ikke blot besparelser og nænsom omgang med offentlige midler; det kræver også begrænsning af de offentlige opgaver, så borgerne ikke tvinges til at betale for goder, som de slet ikke ønsker, ja, ting, som de måske anser for skadelige. Det er imidlertid også nødvendigt at ændre selve skattesystemet, idet skat på arbejde og livsfornödenheder driver priser og leveomkostninger op; derigennem øges de offentlige udgifter, og vi får endnu højere skatter; det er den endeløse skatteskrue. Jo højere skatterne er, jo stærkere føles naturligvis urimelighederne i den gældende skattelovgivning, så der kan nok tiltrænges en reform. Folketinget må i år gøre alvor af at få dette arbejde gjort færdigt. Når man har erkendt manglerne og uretten, kan man ikke være bekendt at lade det fortsætte på den måde. Skatteyderne har krav på, at der sker en ændring, og mit parti vil medvirke hertil.

Det er efterhånden blevet ret vanskeligt at tage stilling til enkelthederne i de to hovedforslag, forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding og forslag til lov om kommunal indkomstskat m. v. Dele af forslagene er i realiteten forladt, og når de har været igennem udvalgets skærsild, vil meget være ændret; jeg skal derfor nøjes med ganske få bemærkninger. Vi ønsker en forenkling af skattefradragreglerne og af skatteberegningen. En sådan forenkling finder man også noget af i de foreliggende lovforslag. Vi finder det endvidere rigtigt, at der foretages et skattefradrag, som svarer til fa-

[Søren Olesen.]

miliens nødvendigste forbrug, og jeg ville foretrække, at man gjorde dette fradrag noget større og lod andre varierende fradrag falde bort. Men man bør naturligvis ikke ødelægge virkningen af et sådant fradrag ved at berøve de fattige både klæder og føde gennem tøjsskat og andre forbrugs-skatte. Det er dog meningsløst først at indrømme mennesker et sådant skattefradrag, at de har midler til, skal vi sige en ret tarvelig husholdning, og så bagefter pålægge dem forbrugsafgifter, som måske berøver dem et endnu større beløb, end skatten ellers ville have andraget.

Den højtærede finansminister bebudede i sin fremsættelse, at han senere ville fremsætte forslag om en ændret ejendomsbeskatning under hensyn til grundskyldskommissionens betænkning. Jeg regner med, at man her bl. a. vil foreslå, at jordrenten inddrages til fordel for samfundet. En lovgivning herom kan efter min mening hverken anfægtes moralsk eller juridisk. I modsætning til, hvad der gælder for skatterne, er der her tale om at betale for en særfordel, man har fået, idet man har rådighed over en del af fædrelandets jord. En sådan reform giver grundlag for en bedre offentlig økonomi, og den kan gøre det muligt at lette skattetrykket og afvikle det eksisterende skattesystem. Vi opfordrer finansministeren til så hurtigt som muligt at fremsætte et sådant forslag, som vi vil modtage med den allerstørste interesse.

Senere omtalte finansministeren, at han eventuelt også ville fremsætte et forslag om skat ved kilden. Jeg kan ikke se noget tiltalende i at sætte befolkningen under endnu mere formynderskab, end den er i forvejen. Enhver skatteborger har dog lov til at sætte et beløb til side til skat, og vi har sparekasser og banker, som kan forvalte pengene, hvis han ikke stoler på, at han kan lade være at røre dem, inden skatten skal betales. En lov om skat ved kilden vil medføre en meget forøget administration, og der vil endvidere komme meget betydelige vanskeligheder, som efter min mening helt vil opsluge fordelene, for sådanne findes der selvfølgelig nogle af ved en sådan ordning. Hvordan vil man f. eks. bære sig ad overfor sådanne arbejdsgivere, som begår underslæb med hensyn til de beløb, de har

skullet tilbageholde til lønmodtagernes skat? Sådanne ting vil ske, det ved vi. Allerede nu har man eksempler på, at arbejdsgivere ikke har været i stand til at afregne de tilbageholdte skattebeløb med kommunerne. Vil staten og kommunerne garantere, hvad de faktisk bliver nødt til, vil det sige — da de, der har betalt skatten på denne måde, naturligvis ikke skal betale en gang til: — at stat og kommune må tage det tab, som eventuelt kan fremkomme, f. eks. ved at der begås underslæb med de tilbageholdte beløb. Desuden vil der opstå vanskeligheder, hvor der er tale om folk, som arbejder mange forskellige steder. Hvordan skal det være muligt for vedkommende selv at holde rede på det, og hvordan vil myndighederne holde rede på det, hvis f. eks. en mand har betalt skat ved tilbageholdelse 50 forskellige steder? Det er næsten umuligt at finde ud af. Jeg kan ikke se andet, end at det vil føre til genindførelse af arbejdskortene, som man havde engang, og som var meget forhadte af arbejderne; hvis den enkelte lønarbejder skal have sikkerhed for og nogenlunde oversigt over, hvad han har indbetalt i skat, må han forsynes med et sådant kort, hvorpå det hele bliver opført, så man kan have kontrol med hans skattebetaling, og det bliver meget besværligt og ubehageligt for alle parter.

Man taler om, at indførelsen af systemet skat ved kilden vil bringe os i samklang og forståelse med de andre nordiske lande. Jeg synes, man må sige, at det er sørgeligt, hvis samarbejdet ikke kommer til at gå ud på andet end at presse de flest mulige skatter ud af befolkningen. Det ser ikke ud til, at man på andre områder kommer ret vidt med det nordiske samarbejde; jeg tænker f. eks. på det fælles handelsområde. Skulle resultatet blive, at man kun kan enes, når det gælder om at få skatter frem, synes jeg, det er et kummerligt resultat.

Indtil vi altså får flere og nøjere oplysninger herom, kan vi i hvert fald ikke anbefale, at man går over til dette system, som man har betegnet som skat ved kilden.

Man har ment, at forslaget om skat ved kilden vil medvirke til at formindske spændingen omkring skattefradragets retten. Det er klart, at bortfaldet af skattefradragets retten vil betyde en forenkling af skatteberegningen, men skatternes højde gør, at heller

[Søren Olesen.]

ikke vi uden videre tør give slip på fradragsretten. Hvis det skal ske, må der skabes andre garantier mod, at befolkningen kan beskattes næsten helt op til 100 pct. af indtægten. Enten må der gives et større skattefrit fradrag for alle, så det dog sikres skatteyderne, at de ikke kommer til at lide mangel på grund af de store skatter, eller også må vi have et andet værn for dem. Det konservative folkepartis bebudede forslag vil, såvidt jeg kan se, blive til fordel for dem, der forstår at udnytte loven, medens de, der ikke rigtigt kan overse den — og det må sikkert blive den store part af skatteydere — stadig kommer til at betale den høje skat af en indtægtsstigning. Der er huller i den nu-gældende skattelovgivning og muligheder for fiduser, som de, der forstår sig på det, kan bruge, medens de mere enfoldige, og de, der ikke kan skaffe sig tilstrækkelig teknisk assistance, plumper i. Skal vi nu også her skabe et område, hvor de, der forstår at udnytte fiduserne, får fordelene, medens de øvrige ingen fordel får og måske endda bliver endnu hårdere behandlet end før, synes jeg, det er et dårligt resultat. Det vil jo imidlertid vise sig, når forslaget fremkommer i sin helhed, hvordan det i enkeltheder er udarbejdet.

Så kan jeg bedre forstå det radikale venstres forslag, idet det ligger på linie med det lovforslag, vi i fjor fremsatte om fritagelse for skat på overarbejde. Det har videre sigte, det gælder al slags indtægtsstigning indenfor det enkelte år. Der er imidlertid en ting, jeg ikke er helt klar over — om det kan oplyses, ved jeg ikke, men jeg vil gerne spørge om det — nemlig: Hvordan vil det gå, hvor der er tale om en stigende indtægt over en længere årrække? Vil det ikke dør gå sådan, når vi kommer til slutresultatet, at den, der har haft en stigende indtægt gennem en længere årrække, vil være gunstigere stillet end den, der har haft en konstant indtægt i de samme år, skønt det samlede indtægtsbeløb faktisk er det samme? Det er et punkt, som trænger til en nærmere afklaring, inden man helt kan tage stilling til det, men vi regner med, at den fremkommer.

Se, alle disse forslag viser, at skattefradragsretten ikke er så let at sige nej eller

ja til, men at der kræves en grundig undersøgelse. Det vil også være ønskeligt, at man ser bort fra klasseinteresser og ser på spørgsmålet som en helhed. Vi ønsker finansministeren alt held til at få gennemført en skattereform i denne samling. Vi kunne ønske, at den var blevet kædet sammen med en virkelig udgiftsreform, og vi håber i allerhøjeste grad, at vi samtidig må få et grundskyldsforslag, som inddrager de samfundsskabte værdier til afløsning af nogle af de nuværende efter vor mening uretfærdige skatter.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil gerne takke for den almindelige tilslutning til det synspunkt, at arbejdet nu må foregå i udvalget og helst så hurtigt, som udvalget kan overkomme det. Det fremgik af det, det ærede medlem hr. Hans Knudsen sagde, at der nu skulle bestilles noget. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at arbejdet i udvalget må fortsætte — jeg håber i hurtigere tempo end hidtil, og heri håber jeg det ærede medlem er enig med mig. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at arbejdet måtte fremmes mest muligt. Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at vi fra regeringens side var blevet blødere i oplægget. Jeg kan sige tak i lige måde. Det ærede medlem var meget hård ved skattereformforslagene, da de blev fremsat første gang; men jeg synes, tonen er dæmpet ned, selvom der muligvis stadig er væsentlige reelle indvendinger. Det ærede medlem fremsatte den tankegang, at man nu skulle gennemføre det, man kunne blive enig om — underforstået det, det konservative folkeparti ville være med til — og så lade resten ligge. Det ville være let at gå sådan frem, men jeg forstår, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard og vist også det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er enige i, at vi først må se, om vi kan få en samlet gennemførelse af disse lovforslag. Om man skal lade noget ligge, må afhænge af, om det er muligt at samle flertal om de forskellige bestemmelser eller ej.

Før jeg går over til at svare på de bemærkninger, der er fremsat om skat ved kilden eller skat ud af årets indtægt, som jeg foretrækker at kalde det, vil jeg gerne svare på et par af de ting, de ærede ordførere iøvrigt har været inde på.

[Finansministeren.]

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen manglede nogle svar på udvalgets spørgsmål. Han var dog klar over, at nogle af de spørgsmål, der ikke er besvaret, kræver meget omfattende beregninger; det gælder særlig spørgsmålet om fordelingen af skatten på de forskellige indkomstgrupper, der efter forslaget er gjort op for den enkelte skatteyder, men ikke for alle skatteydere indenfor indkomstgrupperne. Først når man har fået svar på disse spørgsmål, er det muligt på et reelt grundlag at føre den diskussion, som det ærede medlem alligevel tog op i dag, nemlig diskussionen om, i hvilket omfang det skattereformforslag, der her er fremsat, vil øve formindskende indflydelse på opsparingen. Men det ærede medlem kunne altså ikke afvente oplysningerne. Det var også nødvendigt for ham at fremsætte påstande om, at der ifølge skattereformforslagene var tale om en omlægning — senere blev det til store omlægninger — en flytning af skattebyrden fra de små indtægter over til de store. Jeg troede egentlig, at det ærede medlem var blevet klar over, at der ikke er tale om noget sådant i disse lovforslag. Jeg har før gjort det ærede medlem opmærksom på dette under diskussioner ude i landet. Der er tale om ret betydelige omlægninger, men en væsentlig del af disse omlægninger finder sted mellem persongrupper med forskellig forsørgerbyrde. Dette kan man være for eller imod, men det er dog noget andet end at flytte en meget væsentlig del af skattebyrden over på de højere indtægter.

Det fremgår iøvrigt klart af side 23 i det bilag, der fulgte med indkomstskattelovforslaget, da jeg fremsatte det i februar måned, at de ændringer i beskatningen af de enkelte indkomster, der er tale om, ikke er væsentlige. Skal man trække nogle indkomstgrupper frem, hvor der kan siges at være tale om en ret væsentlig nedsættelse, må det være mellemindkomsterne. Men må jeg spørge det ærede medlem: Hvis man vil foretage en nedsættelse af indkomstskatten for mellemindkomsterne, hvor skal man så få pengene? Jeg har forstået, at der fra praktisk talt alle sider her i tinget er enighed om, at beskatningen af mellemindkomsterne er ved at komme for højt op. Der er forskellige opfattelser af, hvad årsagen hertil

kan være. Jeg mener, skattefradragsreglen har været stærkt medvirkende. Jeg har nu foreslået en ret væsentlig nedsættelse af beskatningen af mellemindkomsterne, og jeg har foreslået, at en del af pengene hertil tilvejebringes ved forhøjelser, som for langt de fleste af de store indkomsters vedkommende ligger indenfor en halv snes procent. Nu vil det ærede medlem ikke være med til disse forhøjelser. Hvorfra vil man så få penge til nedsættelse af skatten for mellemindkomsterne? Det er vel ikke tanken — det ville jo iøvrigt være en konsekvens af det ærede medlems tankegang — at vi skal forhøje beskatningen af de små indtægter udover, hvad vi har i dag indenfor vort statsindkomstskattesystem.

Når man fortsat giver udtryk for den opfattelse, at regeringen ikke gør tilstrækkeligt for opsparingen, må jeg dog have lov til igen at pege på, at det er på regeringens initiativ, at fradraget for pensionsbidrag er blevet så omfattende, som det nu er. Jeg tror, at der heri ligger et ganske væsentligt bidrag til forøgelse af opsparingen. Endvidere kan jeg gøre opmærksom på, at det var os, der i september måned sidste år fremsatte og fik gennemført — også med det ærede medlems stemme, såvidt jeg erindrer — forslaget om præmiering af opsparing, et forslag, som vil blive genfremsat.

Jeg tror, at en mere indgående diskussion om, i hvilket omfang de lovforslag, der her er fremsat, betyder, at opsparingen vil gå ned, må vente, til vi får svar på de spørgsmål, som statistisk departement netop nu behandler; men jeg må have lov til endnu en gang at pege på, at mindst lige så afgørende, som disse omlægninger er for opsparingen, er en fornuftig indretning af det, man kunne kalde merindkomstbeskatningen, og det kan kun glæde mig, at det, at jeg har trukket dette punkt frem de to gange, jeg tidligere har fremsat skattereformforslagene, har vakt en sådan interesse, at der er kommet forslag fra forskellig side her i salen. Det er naturligvis på dette område som på andre sådan, at man er mest glad for sine egne poder.

Det ærede medlem hr. Poul Møller synes, at det forslag, der er fremsat fra konservativ side, er særlig godt; jeg er ikke enig heri, og det viste sig jo også, at andre ærede ordførere havde en anden opfattelse.

[Finansministeren.]

Jeg mener dog, der er en rigtig tankegang i det ærede medlem hr. Poul Møllers forslag — eller det skal måske hedde det konservative folkepartis forslag — nemlig den tankegang, at man trækker skattefradraget hen til det år, hvori indkomsten er erhvervet. Det er jo det, der ligger bag forslaget, og jeg mener, at vi fra vor side ved at gå ind for kildeskatten har draget den fulde konsekvens af dette synspunkt. Jeg tror nemlig ligesom det ærede medlem hr. Søren Olesen, at det kun bliver få skatteydere, der vil kunne overskue den frivillige vej og altså få gavn af en ordning efter disse linier, medens den store gruppe af skatteydere, for hvem det også har betydning, at merindkomstskatten nedsættes, ikke vil kunne overskue og drage nytte heraf; og det er meget væsentligt, at det bliver den store gruppe af indkomstskatteydere, som får en lettelse i merindkomstbeskatningen, for det er her, vi skal sætte ind; lysten til at øge indtægten — som det ærede medlem også omtalte — skal stimuleres. Får vi så de øgede indtægter, vil dette betyde mindst lige så meget for opsparingen som de punkter, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen var inde på.

Iøvrigt var det ærede medlem den eneste af de ærede ordførere, der nævnte byrdefordelingen. De få bemærkninger, som blev fremsat, er jeg stort set enig i. Det ville i og for sig have været rart, om det ærede medlem hr. Søren Olesen havde hørt nøjere efter, da det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen talte, for det er klart, at en udgiftsreform vedrører ikke alene spørgsmålet om, hvilke udgifter stat og kommune skal afholde, men også spørgsmålet om, hvorledes de fordeles, og om fordelingen indrettes på en sådan måde, at det opfordrer til fornuftig sparsommelighed; derfor er de forslag, der er fremsat her, også udtryk for, at man ønsker en udgiftsreform.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen fremsatte iøvrigt nogle bemærkninger om administrationen og landsskatteretten

og sagde, at det var beklageligt, at man nu måtte udvide landsskatteretten for at klare de mange skattesager. Der var i går enighed om nødvendigheden af en udvidelse. Det blev dog ikke så stærkt understreget under drøftelserne, at den egentlige grund til de mange sager i landsskatteretten er vort dårlige og uoverskuelige skattesystem. Når vi får en bedre skattelovgivning, tror jeg, antallet af sager vil gå ned, ikke umiddelbart efter at vi er gået over til en ny lovgivning — der vil under en ny lov de første år blive en række ting, der må tages stilling til — men derefter skulle der være mulighed for på denne efter min mening, om jeg så må sige, mere konstruktive måde at nedsætte antallet af sager, der skal behandles af landsskatteretten.

Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at det i realiteten var 4. gang, vi behandlede disse forslag. Det er rigtigt for indkomstskatteforslagets vedkommende; derimod nåede min forgænger ikke at fremsætte forslag om en udgiftsreform. Min forgænger nåede i sin fremsættelsestale at omtale udgiftsreformen, og det er noget af det samme, jeg her har gjort vedrørende skat ved kilden, hvilket man nu bebrejder mig. Men lad mig iøvrigt vende mig til dette forslag om skat ved kilden.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var egentlig slet ikke klar over min stillingtagen, og det er naturligvis kedeligt, at jeg har udtrykt mig så uklart, at det ærede medlem ikke har fattet det. Jeg kan dog trøste mig med, at andre af ordførerne nok har fattet, hvilken stilling jeg har taget. Der er da også en række blade, der har fattet det, hvilket fremgår af en del udklip, jeg har fået, hvor overskrifterne i reglen var: finansministeren førte et varmt forsvar for, at man skulle gå over til at betale skat af årets indkomst eller skat ved kilden, som det almindeligvis kaldes. Det er måske at gå lidt for stærkt i den anden retning. Det, jeg gjorde, var, at jeg — som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard også sagde — optrak en lang række fordele ved sy-

[Finansministeren.]

stemet skat ved kilden. Jeg kunne naturligvis have standset ved dette punkt, og så kunne det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen have talt om „agitatorisk oplæg“ — det er det udtryk, der blev anvendt om skattereformen iøvrigt — men det gjorde jeg ikke; jeg syntes, tinget skulle have en almindelig redegørelse ikke alene for fordelene, men også for ulemperne ved systemet. Det skal imidlertid ikke forvirre det ærede medlem.

Min opfattelse er — og jeg indrømmer, at jeg måske bedre er i stand til at foretage en afvejning, da jeg har haft hele sommeren til at arbejde nærmere med systemet — at fordelene overstiger ulemperne, men hvor meget de vil overstige ulemperne, vil i høj grad afhænge af, hvor enkelt vi kan få indrettet vort indkomstskattesystem iøvrigt. Jeg har ikke været i tvivl om, at man godt kunne gennemføre det skattereformforslag, jeg fremsatte, og så bagefter lave en skat ved kilden. Forslagenes udformning på en række punkter er afgørende for, om skat ved kilden kan opkræves på en enkel måde, og om forskudsskatten kan komme til at stemme med den endelige skat, og er dermed bestemmende for, om jeg kan være nogenlunde sikker på at få en skat ved kilden — som det ærede medlem hr. Hans Knudsen sagde — som slutsten på forslaget. Nu kræver man fra flertallets side her i salen, at forslaget skal ændres, ikke nær så radikalt, som de ærede medlemmer tror, men dog på en række væsentlige punkter, som følge af, at vi skal beholde skattefradragsreglen. Jeg har allerede i tillægget til februarforslaget vist, hvorledes skalaerne så skulle komme til at se ud, og disse skalaer kan man så sætte ind i forslaget. Det, jeg vil gøre opmærksom på, er, at hvis man bare gør det, bliver det meget vanskeligt bagefter at gå over til skat ved kilden. Men hvis jeg kunne få en tilkendegivelse fra tinget — det behøver ikke at være i dag, men f. eks. under drøftelserne i udvalget, der er jo allerede begyndt at komme visse kommentarer til tanken — i retning af, at man gerne ser, at vi går over til skat ved kilden indenfor en nærmere angivet år-række, at det stadig skal være en slags slutsten på reformen, vil jeg gøre opmærksom på, at så må man på det tidspunkt,

hvor vi sætter skalaen ind, som forudsætter skattefradragsreglen, på en række andre punkter tage hensyn til, at det skal ende med skat ved kilden.

Nu kunne jeg jo godt — ganske vist ville det have været vanskeligere, det ville have forstyrret ikke alene min sommerferie, men formentlig også tjenestemændenes — have lavet et skitseret forslag, måske en række ændringsforslag, vedrørende skat ved kilden, være gået til tinget med det og have sagt: det vil vi have. Så tror jeg, at det ærede medlem ville have sagt: vi skal ikke have skat ved kilden, nu forsinkes det hele. Jeg kan ikke se, der er noget som helst urimeligt i, at man drøfter, hvorvidt man kunne tænke sig at nå hen til en ordning med skat ved kilden. Naturligvis er såvel administrationen som jeg rede til at fortsætte denne drøftelse i udvalget og give sådanne oplysninger, at ærede medlemmer måske bedre bliver i stand til at tage deres standpunkt.

Det er da klart, at der er en række vanskeligheder forbundet med at gå over til dette system; men de vanskeligheder er til at overvinde. Man kan heller ikke se bort fra den omstændighed, at man har overvundet dem i Sverige og i Finland og mener at kunne overvinde dem i Norge; det må tælle med i argumentationen. Jeg har naturligvis både tidligere og nu, efter at vi igen har taget spørgsmålet op, søgt at orientere mig i de andre nordiske lande; jeg har ikke alene orienteret mig i de kredse, der har været med til at gennemføre disse bestemmelser, men også hos skatteyderne, og jeg har fået det indtryk, at man stort set er tilfreds med systemet; det er særlig Sverige, jeg tænker på.

Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at der vil blive en række overgangsvanskeligheder. Det er rigtigt, at der, særlig i Sverige, efter indførelsen af dette system var betydelige overgangsvanskeligheder. Men vi kan lære heraf, vi kan lære meget af de uforudsete fejl, man begik i Sverige ved indførelsen af systemet, og søge at undgå dem herhjemme.

Jeg håber, det ærede medlem hr. Poul Møller efter denne redegørelse er lidt mere klar over mit standpunkt, end han var, da han sidst stod på talerstolen.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard omtalte igen, som rimeligt var, det radikale

[Finansministeren.]

forslag. Jeg synes, at man ved omtalen af dette forslag glemmer een ting, nemlig dette, at det giver mindre skat; dets gennemførelse må derfor forudsætte, at de andre procenter forhøjes tilsvarende. Der kan også rettes den indvending imod forslaget, som det ærede medlem hr. Søren Olesen var inde på, at i tilfælde, hvor indkomsten stiger jævnt år for år, vil forslaget betyde en lavere beskatning, end hvis en mand har haft en indkomst, der svarer til gennemsnittet af disse års indkomst. Jeg vil dog gerne sige, at medens det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards forslag kan praktiseres — omend jeg nok tror, de administrative omkostninger og besværet derved vil blive større, end det ærede medlem tror — vil det være meget vanskeligt at praktisere det forslag, som retsforbundet har stillet om, at man helt skal undgå skattebetaling af indtægt ved overarbejde.

Det ærede medlem hr. Alfred Jensen var modstander af skat ved kilden og mente ikke, det løste en række problemer, som det ærede medlem nævnte. Nej, skat ved kilden løser de problemer, som man har tænkt på, da man stillede forslaget. Det ærede medlem sagde, at de forslag, der her er fremsat, i nogen grad imødekommer de ønsker, som arbejderbefolkningen efter det ærede medlems mening har. Det gør de, og når det ærede medlem nu fremdrog eksemplet med den enlige moder, som ifølge hans oplysning betalte, jeg tror, det var ca. 1 000 kr. i skat af en indtægt på 7 000 kr., så glemte det ærede medlem jo ganske vist ikke, at hun fik børnetilskud, selvom det ærede medlem ikke nævnte beløbet, men han kunne have nævnt, at efter disse forslag får en sådan enlig moder et børnetilskud på henved 900 kr., idet hun ikke alene får børnetilskud efter de almindelige regler, men tillige som enlig får en forhøjelse på 50 pct., altså en væsentlig lettelse i hendes stilling.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen ville gerne allerede i dag begynde at diskutere forslaget om ejendomsskatter til staten. Det skal vi drøfte, såsnart lovforslag herom bliver fremsat. Det ærede medlem må tæmme sin utålmodighed lidt endnu, men jeg kan dog sige så meget, at ordet grundskyld forekommer i forslaget.

Jeg skal ikke forlænge diskussionen, men udtrykke håbet om, at vi hurtigt kan komme i gang med udvalgsarbejdet, så vi ikke skal have altfor mange genfremsættelser af de forslag, vi her diskuterer.

Thorkil Kristensen: Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre i denne omgang, men den højtærede finansminister rettede et spørgsmål til mig, og det bør jeg besvare. Den højtærede minister spurgte: Hvis man vil foretage nedsættelse af skatten for mellemindkomsterne, hvor skal man så tage pengene fra? Jeg synes ikke, jeg har nogen særlig pligt til at besvare dette spørgsmål, for jeg har ikke stillet forslag om at nedsætte skatten for mellemindkomster. Det ville jeg gerne gøre; vi ville vel allesammen gerne nedsætte skatterne for alle indtægtsklasser; men i det forslag, jeg fremsatte på den forrige regerings vegne, var skattefordelingen på de forskellige indkomstklasser med vilje søgt opretholdt, sådan som den er i dag, idet vi sagde som så: vi skal have en rationalisering, en forenkling af vort skattesystem, men de økonomiske forhold er ikke for øjeblikket til en omlægning af skattebyrden, så ønskelig man ellers af andre grunde kunne finde den. Det forekommer mig, at den seneste økonomiske udvikling i høj grad har understreget dette synspunkt.

Hvis jeg skulle gøre en personlig bemærkning, skulle det være den: skal man tale om omlægning, ville jeg i og for sig mene, der var en hel del, der talte for at lette skatten for dem, der ligger lige over sygekassegrænsen, i forhold til dem, der ligger lige under, idet der dér er et sted, hvor skattelovgivningen i forbindelse med forskellige dele af den sociale lovgivning skaber et knæk, som vi ellers i den moderne skattelovgivning har søgt at undgå. Ellers har jeg jo ikke taget til orde for skatteomlægning; jeg har netop sagt, at det er forholdene ikke til.

Den højtærede minister mente iøvrigt, at diskussionen om, hvilken indvirkning skattereformen vil få på opsparingen her i landet, må vente, indtil vi har fået svar på vore spørgsmål i udvalget. Ja, det gælder, hvad den detaljerede diskussion angår; men jeg vil nok spørge, hvordan det skal gå med den offentlige debat her i landet, hvis vi

[Thorkil Kristensen.]

skal udsætte diskussionen om alle spørgsmål, indtil der foreligger detaljerede statistiske undersøgelser vedrørende alle problemer. Det går jo ikke an i et demokratisk land, for så måtte man jo udsætte diskussionen om alle vigtige spørgsmål på ubestemt tid. Debatten om detailspørgsmålene må vente, men om hovedtrækkene er der ingen tvivl. Man flytter skatterne sådan, at man letter dem på de punkter, hvor de hovedsagelig påvirker forbruget, og man forøger dem på de punkter, hvor de hovedsagelig påvirker opsparingen.

Den højtærede minister siger, at han har fortalt mig, at omlægningen ikke er så forfærdelig stor. Ja, det er rigtigt. Så må vi jo se, når beregningerne kommer, hvor stor den samlede omflytning er. Jeg må dog tillade mig at anføre et par ting fra det bilag, den højtærede minister nævnte. For et ægtepar med 2 børn i indkomstklassen 8 000 kr. skal efter dette den samlede direkte skat minus børnetilskud lattes med fra 21 pct. til 25 pct. i de forskellige dele af landet. Det er dog ikke så lidt. Med 10 000 kr. er det dog noget mindre, med 12 000 kr. igen lidt mere, fra 11 pct. til 18,5 pct. Det er lettelserne. Går vi til de større indtægter, bliver der med en indtægt på 50 000 kr. en forhøjelse, der varierer fra 14,2 pct. i hovedstaden til 27,1 pct. i landkommunerne. Det er dog ikke så lidt. Dertil kommer, at en del af lettelserne for de små indtægter skal skaffes ved hjælp af større skat på aktieselskaber, som vi jo allesammen ved opsparer en meget stor del af deres indtægter. Man vil også forhøje arveafgiften, hvilket i høj grad går ud over opsparingen.

Må jeg ikke generelt sige, at hvis man går i den forkerte retning, er det selvfølgelig bedre at gå langsomt end at gå hurtigt, men det bedste er helt at lade være med at gå i den forkerte retning.

Poul Møller: Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard kom med en bemærkning, som jeg ikke kan lade være med at tage til genmæle overfor. Han talte om andre partiets uvilje mod at arbejde i sommer med skattereformen. Jeg vil gerne her så klart, som jeg kan det, sige, at det eneste,

det konservative folkeparti har sagt nej til med hensyn til arbejdets gang, siden vi fik skattereformen forelagt i februar, er den tanke at nedsætte et udvalg vedrørende forslag, som ikke eksisterede. Det eneste, som vi sagde nej til, var det socialdemokratiske forslag den 4. oktober om, at folketinget skulle nedsætte et udvalg til behandling af skattereformen, inden reformforslaget var forelagt af den højtærede finansminister.

Dette gik vi imod, fordi vi overhovedet ikke mente, at den bestemmelse i forretningsordenen, man henviste til, sigtede på nedsættelse af udvalg til behandling af forslag, man endnu ikke havde fremsat, fordi man ikke var færdig med forberedelserne af forslaget, men sigtede på situationer, hvor regeringen ville tale med et udvalg i folketinget om problemer, som det måske ikke var let at tale om fra folketingets talerstol, f. eks. forberedelse af lovforslag, hvor der kunne være hamstringsfare el. lign. Det var nedsættelsen af dette udvalg, vi sagde nej til. Vi har hverken sagt nej til at arbejde i sommer eller undladt at give møde de gange, udvalgsformanden har indkaldt til møde. Vi blev indkaldt i september til en møderække. Det blev kun til et ganske kortvarigt møde. Vi stillede nogle spørgsmål, ligesom det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard gjorde det, og vi havde ikke fået svar på disse spørgsmål den 4. oktober. Vi så ikke noget formålstjenligt i at fortsætte arbejdet, når vi endnu ikke havde fået svar på disse spørgsmål, som man ventede det kun ville tage otte dage at besvare.

Der er naturligvis ikke noget at sige til, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard kan mene, at reglen om nedslag på en trediedel er bedre end vort forslag. Jeg vil også sige, at alt andet lige vil jeg også foretrække det ærede medlems forslag, men der er bare det ved hans forslag, at det koster nogle penge, og dem skal man så anvise dækning for, medens vort forslag hviler økonomisk i sig selv. Det er det, vi går ud fra ved udarbejdelsen af forslaget. Det kan ikke nytte noget at komme med et forslag, der betyder en nedgang i statens og kommunernes skatteindtægter, for så vil vi selvfølgelig straks blive spurgt om dækning for dette beløb. Derfor er forudsæt-

[Poul Møller.]

ningen, som jeg også vil redegøre for, når forslaget foreligger, at staten og kommunerne ikke mister indtægter.

Den højtærede finansminister ville gerne i dag have en tilkendegivelse af vor stilling til kildeskatten. Han sagde, at han ønskede kildeskat gennemført, sådan forstod jeg det nu. Den højtærede finansminister havde vejet fordelene og ulemperne overfor hinanden og var altså kommet til den opfattelse, at den vægtskål, fordelene blev lagt i, ligesom var noget tungere end den, ulemperne blev lagt i. Men det er måske kun sket, fordi man ikke rigtig ved, hvad det er for noget, der lægges i ulempernes vægtskål. Forinden man ved, hvad det koster at administrere ordningen, inden vi har set i udvalget — jeg erkender, at det er noget, vi først kan komme frem til i udvalget — hvordan der skal administreres, hvilket besvær der vil blive, hvor meget det vil koste for staten og kommunerne og erhvervslivet, inden vi har denne hidtil ukendte størrelse x i ligningen, inden da kan vi ikke se, hvad det er, der vejer tungest, det ene eller det andet, fordelene eller ulemperne. Derfor kan det konservative folkeparti ikke tage stilling til problemet om kildeskatten, før vi har set, hvorledes den højtærede finansminister tænker sig den administreret, hvor meget det vil koste, og hvor lang tid det vil tage at gennemføre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Hans Knudsen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 287; fremsættelsen i tidenden sp. 234).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lars P. Jensen: Jeg kan indledningsvis på mit partis vegne give tilslutning til den af den højtærede handelsminister foreslåede uændrede forlængelse af vareforsyningsloven.

Jeg vil understrege, at jeg synes, at der ikke ved denne lejlighed er nogen som helst grund til at føre hele den økonomiske debat og diskussionen om den økonomiske politik frem igen; åbningsdebatten var jo en debat om hele det økonomiske spørgsmål. Det er vel mere hensigtsmæssigt ved denne behandling at diskutere, om der skal foretages ændringer i selve loven eller ikke, og der vil sikkert være en fløj her i salen, som mener, at vi skal ændre selve loven; det mente venstre og det konservative folkeparti sidste gang, spørgsmålet blev drøftet. En diskussion med citater af, hvad der har været sagt før, og hvad man har sagt senere om dette, kunne være meget interessant, og således var det også sidste samling, da der i tinget var flertal for en uforandret forlængelse af loven. Partierne til højre i salen stillede nogle ændringsforslag, som der ikke var flertal for, og om der nu er flertal for at forlænge loven uændret, vil vise sig, når vi kommer ind i udvalgsarbejdet. Regeringen har den opfattelse, at loven skal forlænges uforandret, og jeg er enig heri. Vi kan så undersøge, om der er sket ændringer siden sidst, der taler for en ændring af selve lovens paragraffer.

Ser vi på valutabalancen, viste den i december 1954 et minus på 172 mill. kr. og den 15. oktober i år et minus på 410, og selvom det ikke, som den højtærede handelsminister også udtalte i sin fremsættelsestale, er de enkelte tal, man skal hæfte sig ved, men tendensen, viser denne tendens for juli en ændring. Der er i september et minus på 353 mill. kr. mod et minus den 15. oktober på 410, dog skal det siges, at der er 80 mill. kr. i afdrag, så reelt havde vi den 15. oktober et valutaunderskud på 330 mill. kr., hvoraf fremgår, at den tendens, der viste sig for juli, fortsætter.

Der er selvfølgelig i disse tal en hel del usikkerhed, men hvis vi ser på tallene for ind- og udførsel, viser det sig, at i løbet af 8 måneder af 1955 er indførslen steget med 96,4 mill. kr. og udførslen steget med